

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

#YEREL
KALKINMA
HAMLESİ

MARKA
DOĞU MARMARA
KALKINMA AJANSI

SoGreen
Sosyal Kapsayıcı
Yeşil Geçiş Projesi

YEŞİL DÖNÜŞÜM
TEKNOLOJİLERİ HIZLANDIRICI
MALİ DESTEK PROGRAMI

2025

Yeşil Dönüşüm Teknolojileri Hızlandırıcı Mali Destek Programı

2025 Yılı
Proje Teklif Çağrısı
Başvuru Rehberi

Başvurular 30/06/2025
tarihinden itibaren alınmaya
başlanacaktır.

KAYS Üzerinden Son Başvuru
Tarihi: 22.08.2025
Saat: 23.59

Taahhütnamenin Son Teslim
Tarihi: 29.08.2025
Saat: 17.00

• Referans No: TR42/25/ALT_SGA

İçindekiler

Kısaltmalar.....	1
Tanımlar.....	2
Program Künyesi.....	5
1. Yeşil Dönüşüm Teknolojileri - Hızlandırıcı Mali Destek Programı.....	7
1.1. Giriş.....	7
1.2. Desteğin Tanımı ve Yasal Dayanak.....	11
1.3. Programın Amaç ve Öncelikleri.....	11
1.4. Doğu Marmara Kalkınma Ajansı Tarafından Sağlanacak Mali Kaynak.....	12
1.5. Programın Mantıksal Çerçeve Matrisi.....	13
2. Bu Teklif Çağrısına İlişkin Kurallar.....	15
2.1. Uygunluk Koşulları.....	15
o 2.1.1. Başvuru Sahiplerinin Uygunluğu: Kimler Başvurabilir?.....	15
o 2.1.2. Ortaklar ve Ortakların Uygunluğu.....	16
o 2.1.3. Projelerin Uygunluğu.....	17
o 2.1.4. Maliyetlerin Uygunluğu.....	18
2.2. Başvuru Şekli ve Yapılacak İşlemler.....	20
o 2.2.1. Başvuru Formu, Ekleri ve Diğer Belgeler.....	20
o 2.2.2. Başvurular Nereye ve Nasıl Yapılacak?.....	23
o 2.2.3. Başvuruların Alınması İçin Son Tarih.....	23
o 2.2.4. Bilgi Alma.....	23
2.3. Başvuruların Değerlendirilmesi ve Seçilmesi.....	24
▪ Çevresel ve Sosyal Risk Değerlendirmesi.....	29
2.4. Değerlendirme Sonucunun Bildirilmesi.....	29
o 2.4.1. Bildirimin İçeriği.....	29
o 2.4.2. Öngörülen Zaman Planı.....	29
2.5. Sözleşme İmzalanması ve Uygulama Koşulları.....	30
2.6. Programın Etki Değerlendirmesi.....	31

Kısaltmalar

DB: Destekleyici Bölge

DK: Değerlendirme Komitesi

DYK: Kalkınma Ajansları Destek Yönetimi Kılavuzu

FSM: SoGreen Projesi Finansal Destek Rehberi (Financial Support Manual)

KAGM: Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü

KAYS: Kalkınma Ajansları Yönetim Sistemi

KDV: Katma Değer Vergisi

PDD: SoGreen Proje Değerlendirme Dokümanı

PUB: Proje Uygulama Birimi

POM: SoGreen Proje Uygulama Rehberi (Project Operations Manual)

SGA: SoGreen Accelerator

SGK: Sosyal Güvenlik Kurumu

SoGreen: Türkiye Sosyal Kapsayıcı Yeşil Dönüşüm Projesi

SOP: Sonuç Odaklı Program

SSSL: Sıkça Sorulan Sorular Listesi

ÇSS: Dünya Bankası Çevresel ve Sosyal Standartları

Ç&S: Çevresel ve Sosyal

Tanımlar

Ajans

T.C. Doğu Marmara Kalkınma Ajansı

Ara Rapor

Sözleşmede belirtilen dönemler itibarıyla, "Proje Uygulama Rehberi"nde belirtilen usul ve esaslara uygun olarak yararlanıcı tarafından proje uygulama süresince hazırlanan ve sunulan rapor

Avans

Ajanstan destek almaya hak kazanarak sözleşme imzalayan yararlanıcıya, proje faaliyetlerinde kullanılmak üzere Ajans tarafından ilk izleme sonrası yapılan ön (ilk) ödemedir. Ön ödemenin miktarına ve blokeli olup olmayacağına, mevzuat çerçevesinde Ajans karar verir. Avans sadece ilk ödemeye ilişkin olup ara ve nihai ödemelerde avans söz konusu değildir.

Bakanlık

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Başvuru Rehberi

Ajans tarafından başvuru sahipleri için hazırlanan, destekten yararlanabilecek tüzel kişileri, başvuruda bulunabileceklerde aranan şartları, başvuru ve yararlanma şekil ve şartlarını, desteklenecek faaliyet alanları ve proje konularını, destekten karşılanabilecek uygun maliyetleri, seçim ve değerlendirme kriterlerini, eş finansman yükümlülüklerini, standart başvuru belgelerini ve diğer gerekli bilgileri açıklayan rehber belge

Başvuru Sahibi

Mali destek almak üzere Ajansa proje başvurusunda bulunan tüzel kişi

Bölge Planı

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda, Doğu Marmara Kalkınma Ajansı tarafından hazırlanan; 9253 sayılı ve 16 Aralık 2024 tarihli Cumhurbaşkanlığı Kararı ile onaylanarak yürürlüğe giren TR42 Bölgesi 2024-2028 Bölge Planı metni

Değerlendirme Komitesi

Başvurusu yapılan projeleri değerlendirme yetkisini haiz komite

Destek Yönetimi Kılavuzu

Ajanlarla karşılıklı etkileşim hâlinde Bakanlık tarafından hazırlanan ve Ajansın sağlayacağı destekler ile bunların izlenmesi ve değerlendirilmesine yönelik temel ilke ve kuralları, iş akışı ve tanımlarını, raporlama usul ve esaslarını, destek yönetimi sürecinde kullanılan ilgili belge ve formların standartlarını, yararlanıcılarla imzalanacak tip sözleşme formatını, bilgi sistemlerinin ve veri tabanlarının kullanımını ve gerekli diğer hususları belirleyen el kitabı

Eş Finansman

Ajans tarafından desteklenen proje veya faaliyetlerde harcanmak üzere, yararlanıcı tarafından taahhüt edilen nakdi katkı

Genel Sekreter

Ajansın icra makamı olan Genel Sekreterliğin üst amiri

Görünürlük Rehberi

Desteklenen proje kapsamında Ajans, Bakanlık ve Dünya Bankasının görünürlüğünün nasıl sağlanacağına ilişkin usul ve esasları içeren belge

Hak ediş

Projelerde ilk ödeme sonrası yapılacak ara ve nihai ödemelerin, projenin gerçekleşme yüzdesine bağlı olması kuralına verilen genel addır. Bu usulde yararlanıcı, Ajans tarafından ön ödeme olarak verilen miktar kadar proje hesabına yatırarak, harcamayı yapar ve böylece verilen avans miktarı kapanmış olur. Yararlanıcının Ajanstan ara veya nihai ödeme talep edilebilmesi için önce yararlanıcı tarafından proje hesabından harcama yapılır, harcamaların uygun bulunması hâlinde Ajansa, harcamanın sözleşmede belirtilen destek yüzdesi kadar ilgili yararlanıcıya ödenir.

İştirakçi

Desteğe konu proje veya faaliyetin yürütülmesi sürecinde veya sonucunda, doğrudan fayda veya menfaat elde etmeden yararlanıcıya projenin yürütülmesinde katkıda bulunan (teknik ve mali destek sağlama, uzmanlık aktarımı vb.) ve iştirakçi beyannamesini imzalayan gerçek veya tüzel kişiler

İyi İşler

Proje kapsamında satın alınacak eğitim hizmetleri ile çalışanın kapasitesinin artırılarak proje faaliyetlerinde görevlendirilmesi

İzleme

Sözleşmeleri imzalanarak uygulama aşamasına geçmiş proje ve faaliyetlerde öngörülen amaç ve hedeflere ulaşılmasına yardımcı olmak, uygulamanın belirlenen ilke ve kurallara, usul ve esaslara ve sözleşme hükümlerine uygun yürütmesini sağlamak, riskleri önceden tespit ederek düzeltici ve önleyici tedbirleri almak ve denetim faaliyetlerinin yapılabilmesini sağlayacak bilgilerin kayda geçmesini sağlamak üzere yürütülen, tarafsız yönlendirme ve takip faaliyeti

Kalkınma Ajansları Yönetim Sistemi (KAYS)

Paydaş veri tabanı başta olmak üzere Ajansların iş ve işlemlerinin yürütüldüğü internet tabanlı e-devlet hizmeti (<https://kaysuygulama.sanayi.gov.tr/>)

Mali Destek Programı

Aynı genel amaçları paylaşan küçük ölçekli projeleri seçmek ve finanse etmek için oluşturulan teklif çağrısı yöntemi ile hazırlanan rekabetçi destek mekanizması

Menfaat İlişkisi

Proje veya faaliyetin hazırlığı, değerlendirilmesi, seçimi, onayı, teknik açıdan desteklenmesi ve izlenmesi ile diğer aşamalarında görev alanların görevlerinin gizliliğini veya tarafsızlığını etkileyebilecek her türlü durum

Nihai Rapor

Proje Uygulama Rehberi'nde öngörülen usul ve esaslara uygun olarak yararlanıcı tarafından proje uygulama süresinin sonunda sunulan rapor

Ortak

Desteğe konu olan proje ve faaliyetlerin hazırlanması ve yürütülmesi sürecinde veya sonucunda doğrudan veya dolaylı fayda veya menfaat elde ederek bunun karşılığında yararlanıcıya projenin yürütülmesinde katkıda bulunan ve bu rehberde gösterilen ortaklık beyannamesini imzalayan tüzel kişiler

Program

2025 Yılı Yeşil Dönüşüm Teknolojileri Hızlandırıcı Mali Destek Programı

Proje

SoGreen Projesi Altbileşen 1(b)'de tanımlanan hızlandırma desteğinden yararlanmak üzere Ajansa sunulan, yeşil dönüşüm sürecinden olumsuz etkilenecek kadın ve gençlerin istihdamını artırmak amacıyla işletmelerin imalat süreçleri ve iş modellerinin desteklenmesine odaklanmış, bütçesi ile bütünlük arz eden, belirli süreli ve düzenli faaliyetler bütünü

Proje Uygulama Birimi

SoGreen Projesi bileşenlerinin uygulanmasında görev alan Ajans uzmanlarından oluşan birim

Proje Teklif Çağrısı

Ajans tarafından yürütülen belirli bir destek programı kapsamında, nitelikleri net bir şekilde belirlenmiş olan potansiyel başvuru sahiplerinin, önceden belirlenen konu ve koşullara uygun olarak proje teklifi sunmaya davet edilmesi

Proje Özel Hesabı

Yararlanıcı tarafından projeye özel olarak açılan ve desteğe konu proje harcamalar ile ilgili iş ve işlemlerin gerçekleştirileceği banka hesabı

Projede Görev Alan Kilit Personel

Projenin uygulanmasından doğrudan sorumlu olan yönetici, koordinatör, bunların yardımcıları ile idari ve mali işlerden (teknik uzman, muhasebeci vb.) sorumlu personel

SoGreen Projesi

Dünya Bankası ile T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı arasında imzalanan krediye konu Sosyal Kapsayıcı Yeşil Dönüşüm Projesi

Sonuç Odaklı Program

Yönetmelikte belirtilen bölgesel program tanımına uygun olarak, stratejik olarak belirlenmiş kalkınma hedeflerini yakalamak üzere, belirli bir sektör, tema veya mekânda kalkınma sonuçları elde etmek amacıyla alt program, tedbir, proje ve faaliyetleri içeren, nitelikli analize dayanan, ilgili kurumlarla iş birliği hâlinde hazırlanan, ölçülebilir sonuç ve çıktı hedefleri olan orta vadeli (tercihen 3 yıllık) programlar

Sözleşme

Ajans ile yararlanıcı arasında imzalanan, destekten yararlanma ilke ve kurallarını, ödeme usul ve esaslarını, tarafların hak ve yükümlülüklerini ve bu yükümlülüklerin ihlalinin sonuç ve müeyyidelerini düzenleyen anlaşma ve ekleri

Sözleşme Makamı

Yararlanıcı ile sözleşme imzalamaya yetkili kurum/kuruluş (T.C. Doğu Marmara Kalkınma Ajansı)

Taahhütname

Proje başvurusu elektronik olarak tamamlandığında, KAYS üzerinden oluşturulup e-imza ile imzalanan ya da ıslak imzalı olarak Ajansa teslim edilen belge

Temsil ve İlzama Yetkili Kişi

Kurum, kuruluş ya da işletmeyi mali, hukuki, ticari ve idari konularda üçüncü kişilere karşı doğrudan tabi olunan mevzuat veya kuruluş/ana sözleşmesi veya bunların yetkili kıldığı organca alınan; tutar, süre, imza ve konu ile sınırlanabilecek karar gereğince muteber bir yükümlülük, taahhüt ve borç altına sokabilecek hukuki tasarruf yetkisine sahip kişi/kişiler

TR42 Düzey 2 Bölgesi

İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırmasına (İBBS) göre Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova illerinden oluşan bölge

Usulsüzlük

Proje uygulama sırasında veya öncesinde; gerçeğe aykırı, yanlış veya yanıltıcı bildirimde bulunmak, hile ve sahtecilik yapmak ve Kalkınma Ajanslarının tabi olduğu mevzuatta belirtilen ilke ve kurallara aykırılık teşkil edecek bir şekilde sözleşme ilişkisini ihlal eden eylem ve davranışlar

Yararlanıcı

Program kapsamında Ajanstan destek almaya hak kazanan başvuru sahibi tüzel kişi

Yönetim Kurulu

TR42 Bölgesi illerinin Valileri, İl Merkez/Büyükşehir Belediye Başkanları, İl Genel Meclis Başkanları, İl Ticaret ve Sanayi Odası Başkanları ve Genel Sekreter'den müteşekkil Ajans karar organı

Yönetmelik

Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği

Program Künyesi

Programın Adı	Yeşil Dönüşüm Teknolojileri Hızlandırıcı Mali Destek Programı
Referans No	TR42/25/ALT_SGA
Program Türü	Proje Teklif Çağrısı (Kâr Amacı Güden)
Başvuru Dönemi ve Son Başvuru Tarihleri	İlan Tarihi: 30.06.2025 Projenin KAYS Girişi ve Onayı İçin Son Tarih: 22.08.2025 Taahhütnamenin Ajansa Teslimi İçin Son Tarih: 29.08.2025
Genel Amaç	TR42 Bölgesi'nde faaliyet gösteren teknogirişim niteliğindeki mikro/küçük işletmelerin yeşil dönüşüme konu faaliyetlerinin Türkiye Sosyal Kapsayıcı Yeşil Geçiş (SoGreen) Projesi önceliklerine katkı sağlayacak şekilde desteklenmesi
Özel Amaç	TR42 Bölgesi'nde faaliyet gösteren, sürdürülebilirlik ve yeşil dönüşüm temasının alt alanlarında yenilikçi ürün ve hizmet teknolojileri geliştiren teknogirişimlerin büyüme süreçlerini hızlandıracak tamamlayıcı yatırımların desteklenmesi
Öncelikler	Program kapsamında aşağıdaki başlıklarla uyumlu olduğu değerlendirilen projeler desteklenecektir: <ul style="list-style-type: none">İklim Değişikliği, Karbon Salınımı ve Sera Gazı Emisyonlarının DüzenlenmesiTemiz Üretim ve Döngüsel EkonomiYenilenebilir EnerjiSürdürülebilir TarımEnerji VerimliliğiEndüstriyel Simbiyoz
Bütçe	50.000.000 ₺
Asgari ve Azami Destek Tutarları ve Oranları	Destek Tutarı: Asgari 600.000 ₺ - Azami 2.000.000 ₺ Destek Oranı: Asgari %50 - Azami %75
Uygulama Süresi	Asgari 3 Ay - Azami 12 Ay
Uygun Başvuru Sahipleri	TR42 Bölgesinde faaliyet gösteren mikro ve küçük işletme niteliğindeki teknogirişimler (Başvuru sahibi firmalar 1 Ocak 2020 ve sonrasında kurulmuş olmalıdır.)

Önemli Notlar

- Programın önceliği, AB 2020 Yeşil Taksonomi Tüzüğü'nün aşağıda belirtilen altı çevresel hedefinden en az biriyle uyumlu olan güçlü bir çevresel ve sosyal odak noktasına sahip faaliyetlerin desteklenmesi olup başvurusu yapılacak projelerin aşağıda hedeflerden en az biriyle ilişkili katma değer yaratacak nitelikte olması gerekmektedir:
 - İklim Değişikliğinin Azaltılması
 - İklim Değişikliğine Uyum
 - Su ve Deniz Kaynaklarının Korunması ve Sürdürülebilir Kullanımı
 - Döngüsel Ekonomiye Geçiş
 - Kirliliğin Önlenmesi ve Kontrolü
 - Biyoçeşitliliğin ve Ekosistemlerin Korunması ve Restore Edilmesi
- Kadınlar ve gençler başta olmak üzere kırılgan grupların istihdamını artırmaya veya daha iyi işlerde çalıştırılmasına imkân sağlayan ve aşağıdaki nitelikleri taşıyan proje önerilerine değerlendirmede ilave puan verilecektir:
 - Kadınlar veya gençler tarafından kurulan/yönetilen işletmeler
 - Bölge Planı'nda yeşil geçiş süreci için daha kırılgan olarak belirlenen illerden/ilçelerden gelen teklifler
 - Yeni işler yaratma potansiyeli yüksek projeler
 - Daha iyi işler yaratma potansiyeli yüksek projeler
- Başvuru sahibi, bu program kapsamında T.C. Doğu Marmara Kalkınma Ajansı'na en fazla iki (2) projesi için başvuruda bulunabilir ve bir (1) projesi için destek alabilir.
- Ana yatırım konusu güneş enerjisine dayalı enerji sistemleri kurulumu olan projeler Program kapsamında desteklenmeyecektir.

1. YEŞİL DÖNÜŞÜM TEKNOLOJİLERİ - HIZLANDIRICI MALİ DESTEK PROGRAMI

1.1. GİRİŞ

İklim değişikliği, sıfır emisyon hedefleri ve yeşil geçiş süreçlerinin haneler, çalışanlar ve toplumun farklı kesimleri üzerinde derin ve çok boyutlu etkilere yol açacağı konusu dünyada olduğu kadar ülkemizde de en önemli sorun alanlarından birini oluşturmaktadır. Özellikle yeşil ekonomiye geçiş, toplumun bazı kesimleri için ciddi riskler taşımakta; yeterince hazırlıklı olmayan veya gerekli donanımdan yoksun gruplar, geçim kaynaklarını kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya kalmaktadır. Kadınlar, gençler ve benzeri kırılgan gruplar, mevcut ekonomik ve sosyal yapılar içinde zaten bir dizi zorlukla mücadele ederken, yeşil geçiş süreci bu grupların üzerindeki olumsuz etkileri daha da derinleştirebilecektir. Bunun yanı sıra, düşük vasıflı işçiler gibi yeşil geçişten kaynaklanan mesleki değişimlere adapte olma becerileri sınırlı olan diğer grupların da bu süreçten daha fazla zarar görme ihtimali bulunmaktadır.

Türkiye'nin ekonomik dönüşümüne entegre edilen iklim hedefleri, potansiyel olarak daha yüksek büyüme ve istihdam fırsatları yaratma kapasitesine sahip olsa da, özellikle geçişe uğrayacak sektörlerde önemli zorluklar ve belirsizlikler doğurabilecektir. Daha yeşil ve sürdürülebilir üretim yöntemlerine geçişin sağlanacağı bazı sektörlerde yeni istihdam fırsatları ortaya çıkarken, diğer sektörlerde mevcut işlerin tehlikeye girmesi söz konusu olabilecektir. Bu bağlamda, yeşil geçişin etkileri, yalnızca çevresel sürdürülebilirlik ile sınırlı kalmayıp, aynı zamanda sosyal yapının temellerine de ciddi şekilde etki edecektir.

Yeterli desteğin sağlanmaması durumunda, hâlihazırda kırılgan olan veya işgücü piyasalarından dışlanmış gruplar, iklim değişikliği ve yeşil geçiş sürecinin olumsuz sonuçları nedeniyle daha da savunmasız hâle gelecektir. 2023 verilerine göre Türkiye'de kadınların yalnızca %31,3'ü istihdam edilmekte olup, bu oran, OECD ortalaması olan %63,2'nin oldukça gerisindedir. Bu bağlamda, yeşil geçişin yarattığı yeni iş fırsatlarından kadınların dışlanma riski oldukça yüksektir. Ancak, bu sürecin doğru yönetilmesi durumunda, yeşil geçiş yalnızca savunmasız gruplar için zorluklar yaratmakla kalmayıp, aynı zamanda yeni fırsatları da sunabilir. Özellikle savunmasız grupların, yeşil ekonomide yaratılacak yeni iş alanlarına erişimini sağlamak, onları yoksulluktan kurtarma noktasında önemli bir adım olacaktır.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından Kalkınma Ajansları aracılığı ile uygulanan Sosyal Kapsayıcı Yeşil Geçiş Projesi (SoGreen), bu hedeflere ulaşmak için önemli bir platform sunmaktadır. Proje ile sağlanacak finansman, Kalkınma Ajanslarının mevcut destek mekanizmaları aracılığıyla 81 ilde kapsayıcı yeşil dönüşüm temasına uygun çeşitli projeleri desteklemek için 7 yıl süreyle kullanılacaktır. Başta kadınlar ve gençler olmak üzere yeşil dönüşüm sürecinde ön plana çıkan dezavantajlı gruplara yönelik yeşil geçiş kaynakları olanaklarının geliştirilmesi için tasarlanan SoGreen Projesi ile yeni iş ve istihdam alanlarının yaratılması ve sosyal kapsayıcılığın artırılması hedeflenmektedir. Projenin birinci bileşeni, kadınlar ve gençlerin ekonomik fırsatlara daha iyi erişimini sağlamayı hedeflerken, yeşil geçiş süreçlerine katkı sağlayacak faaliyetler için geri ödenebilir finansman ve hibe desteği sunmaktadır.

SoGreen Projesi kapsamında yalnızca, Avrupa Birliği (AB) 2020 yeşil taksonomi düzenlemesinin altı çevresel hedefinden biriyle uyumlu olan alt proje teklifleri desteklenecektir. Bu bağlamda, projenin birinci bileşeni, mevcut ve yeni yararlanıcıların, yeşil geçiş sürecine katkı sağlayan ekonomik fırsatlar yaratmalarını teşvik edecektir. Söz konusu faaliyetler arasında; (a) enerji ve malzeme verimliliğini artırmayı, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımını teşvik etmeyi, sera gazı emisyonlarını azaltmayı amaçlayan mevcut yeşil teknolojilerin kullanımını destekleme; (b) yeşil dönüşümü kolaylaştıracak veya yeşil tüketim modellerine hizmet edecek yeni iş ve hizmet modelleri geliştirme; (c) iklim değişikliği ve doğal afetlere karşı dayanıklılığı artırmak amacıyla sel riskini azaltma, verimli havalandırma ve soğutma sistemleri ile tedarik zinciri risklerini yönetme gibi çeşitli faaliyetler yer almaktadır.

Bu bağlamda, yeşil dönüşümün beraberinde getirdiği sosyal ve ekonomik dönüşüm ihtiyacı, yalnızca çevre odaklı teknolojilerin geliştirilmesi ile sınırlı kalmamakta; aynı zamanda bölgesel girişimcilik potansiyelinin desteklenmesini, istihdamın artırılmasını ve kapsayıcı kalkınma hedeflerinin hayata geçirilmesini de zorunlu kılmaktadır. Bu kapsamda Doğu Marmara Kalkınma Ajansı 2025 Yılı Çalışma Programı'nda yer alan **Girişimcilik Ekosisteminin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı**, Doğu Marmara Bölgesi'nin girişimcilik kapasitesinin artırılmasını, mevcut yenilikçi altyapının harekete geçirilmesini ve özelde kadın ve genç girişimcilerin ekosisteme aktif katılımını amaçlamaktadır. Yeşil dönüşüm hedeflerini önceleyen Hızlandırıcı Mali Destek Programı da bu stratejik çerçevenin tamamlayıcı bir aracı olarak kurgulanmıştır.

TR42 Bölgesi; Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu ve Yalova illerini kapsayan stratejik konumuyla İstanbul, Ankara ve Bursa gibi büyük şehirlere doğrudan bağlantı sunmakta; bu avantaj sanayi, ticaret ve teknoloji yatırımları açısından bölgeyi ön plana çıkarmaktadır. 2025 Yılı Mayıs ayı itibarıyla Bölgede toplam 8 üniversite, 10 teknoloji geliştirme bölgesi (TGB), 182 Ar-Ge ve 24 tasarım merkezi bulunmaktadır. Sadece Kocaeli'de 140 Ar-Ge ve 18 tasarım merkezi yer almaktadır. 2024 yılı sonu itibarıyla bölgede yer alan TGB'lerde toplam 1.443 firma faaliyet göstermekte ve 14.438 personel istihdam edilmektedir. TÜBİTAK MAM, TÜBİTAK BİLGEM, TSE Kalite Kampüsü ve Bilişim Vadisi gibi ulusal önemdeki Ar-Ge aktörlerinin bölge içinde konumlanmış olması TR42'yi, Türkiye'nin önde gelen yenilikçilik merkezlerinden biri hâline getirmektedir.

Bölgede 2023 yılı sonu itibarıyla Kocaeli'den 415, Sakarya'dan 199, Düzce'den 19, Bolu'dan 17 ve Yalova'dan 12 olmak üzere toplam 662 patent başvurusu yapılmış; bunların 166'sı tescillenmiştir.

Ayrıca 2023 yılında TR42 Bölgesi'nden toplam 6.586 marka başvurusu yapılmış ve 4.693'ü tescil almıştır. Faydalı model başvurularında ise 144 başvurudan 91'i tescil edilmiştir.

Bölgedeki girişimcilik potansiyelini gösteren bir diğer göstergesi kurulan ve kapanan şirket verileridir. 2023 yılında TR42 Bölgesi'nde 5.102 yeni şirket kurulmuş, sadece 198 şirket kapanmıştır. Bu oran, Türkiye genelindeki kurulan/kapanan oranının (%4,97) yaklaşık beş katı (%25,77) olup TR42 Bölgesi'nde girişimcilik ekosisteminin ülke ortalamasının çok üzerinde bir dinamizmle çalıştığını göstermektedir.

TÜİK Haziran 2024 verilerine göre ülke genelindeki işsizlik oranı %9,2 iken, bu oran erkeklerde %7,6; kadınlarda ise %12,4 olarak hesaplanmıştır. Gençlerde işsizlik oranı ise %17,6 seviyesindedir. Girişimciliği desteklemenin özellikle kadınlar ve gençler için istihdam yaratıcı etkisi, bu veriler çerçevesinde kritik önem taşımaktadır. Türkiye'de 18-64 yaş grubundaki bireylerin %35,54'ü önümüzdeki üç yıl içinde iş kurmayı planlamakta olup, bu oran Avrupa ortalaması olan %14,2'nin oldukça üzerindedir. Bu bağlamda, ülke genelinde olduğu gibi TR42 Bölgesi'nde de girişimciliği bir kariyer seçeneği olarak gören bireylerin oranı yüksektir.

Ancak girişimcilik niyetindeki bu yüksek potansiyele rağmen, finansman, ticarileşme, mentörlük ve özellikle kadın girişimciliği gibi alanlarda yapısal sorunlar devam etmektedir. Bu doğrultuda tasarlanan **Yeşil Dönüşüm Teknolojileri Hızlandırıcı Mali Destek Programı**, yalnızca çevresel sürdürülebilirlik hedeflerini desteklemekle kalmayacak; aynı zamanda bölgedeki girişimci potansiyelinin yeşil odaklı ekonomik yapılaraya kanalize edilmesini sağlayacaktır. Bu programın, hem inovatif teknolojilerin geliştirilmesine hem de kadın ve genç girişimcilerin istihdama katılımına katkı sağlayarak TR42 Bölgesi'nin kapsayıcı kalkınma hedeflerine ulaşmasında önemli bir rol oynaması beklenmektedir.

A) On İkinci Kalkınma Planı

Önceki planlardan farklı olarak On İkinci Kalkınma Planı'nda sürdürülebilirlikle ilişkili temaların ağırlığının giderek arttığı görülmektedir. Bu kapsamda enerji, tarım ve gıda gibi sürdürülebilirliğe yönelik alanlar öncelikli gelişme alanları olarak belirlenmiştir. Sürdürülebilir tarım uygulamaları, kaynak verimliliği ve çevresel etkilerin azaltılması esas alınacaktır. On İkinci Kalkınma Planında bulunan hedef ve politikalarından bazılarının doğrudan destek programına konu başlıklarla ilişkili olduğu görülmektedir:

357.4. Firmalarımızın ihracat odaklı yeşil dönüşümlerini sağlamak üzere ihtiyaç duyabilecekleri konularda kapsamlı bir danışmanlık modeli oluşturulacaktır.

358.1. Devlet yardımları yeşil dönüşümün finansmanını kolaylaştıracak şekilde bütüncül bir yaklaşımla gözden geçirilerek geliştirilecektir.

427. İmalat sanayiinde yeşil dönüşüm desteklenecek, döngüsel ve sürdürülebilir üretim uygulamalarının artırılması sağlanacaktır.

427.1. Sürdürülebilir üretim ve yeşil dönüşüm teknolojilerinin benimsenmesi, geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için Ar-Ge faaliyetleri ve teknoloji transferi desteklenecektir.

427.3. Temiz enerji üretimi ve kullanımı teşvik edilecektir.

427.4. Atıkların endüstriyel kullanımı ve döngüsel ekonomi uygulamaları yaygınlaştırılacaktır.

427.10. Sanayinin yeşil dönüşümüne yönelik gelişmelerin izlenmesi ve değerlendirilmesi için altyapı oluşturulacaktır.

459.6. İşletmelerin dijital ve yeşil dönüşümleri yerli teknoloji ve teçhizatın geliştirilmesi ve kullanılması yoluyla desteklenecektir.

B) 2030 Sanayi ve Teknoloji Stratejisi

2030 Sanayi ve Teknoloji Stratejisi, beş temel amaca odaklanmıştır: Yüksek Teknoloji, Dijital Ekonomi, Yeşil Dönüşüm, Küresel Entegrasyon ve Yapısal Dönüşüm. Bu çerçevede 20 makro hedef ve 100 strateji belirlenmiş, bu hedefleri destekleyecek öncelikli program ve projeler tanımlanmıştır. Ayrıca, strateji dijital dönüşümle sanayide verimliliği artırmayı, yerli teknolojilerin geliştirilmesini ve dijital ekonomide Türkiye'nin rekabet gücünü artırmayı hedeflemektedir.

Strateji Belgesi'nin 3. temel amacı olan **"Yeşil ve döngüsel ekonomiye geçişi sağlayarak sanayi kaynaklı karbon emisyonlarını azaltmak"** başlığı altında bulunan aşağıdaki stratejilerin Yeşil Dönüşüm Teknolojileri Hızlandırıcı Mali Destek Programının amaç ve öncelikleriyle doğrudan ilişkili olduğu değerlendirilmektedir:

- Strateji 43 - "Avrupa Yeşil Mutabakatına uyumlu düzenlemelerle, sanayide karbon ayak izi düşürülecek; Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizmasına (SKDM) uyum sağlayacak şekilde gerekli teknik ve hukuki düzenlemeler hayata geçirilecektir."
- Strateji 44 - "Sanayi işletmelerinde, düşük karbonlu üretim ve döngüsel ekonomi ilkelerinin benimsenmesine yönelik destek mekanizmaları çeşitlendirilerek, yaygınlaştırılacak; TIDIP ve benzeri platformlar aracılığıyla sanayi işletmelerinin düşük karbonlu teknolojilere yatırım yapmaları teşvik edilecektir."
- Strateji 49 - "Karbon yakalama, kullanma ve depolama (KYKD) teknolojilerinde yerli çözümler geliştirilerek sanayi tesislerinde uygulamaya alınacak; yakalanan karbonun yakıt, kimyasal ve mineral üretiminde hammadde olarak değerlendirilmesi sağlanacaktır."

- Strateji 50 - "Yeşil enerji teknolojilerinin şebeke entegrasyonunu ve stabilizasyonunu sağlayacak şekilde, yapay zekâ destekli sistemler oluşturulacaktır."
- Strateji 54 - "Sanayi tesislerinde enerji tasarrufu sağlayan teknolojilere geçiş desteklenecek; enerji verimliliğini artırmak için zorunlu enerji yönetim sistemlerinin devreye konulması sağlanacaktır."
- Strateji 55 - "Sanayi alanlarında arıtma altyapılarının sayısı artırılacak, kapasitesi ve teknolojisi güçlendirilecek; sanayide su verimliliğini artıracak şekilde OSB'lerde gri su geri kazanım sistemleri ve su tasarrufu sağlayan diğer endüstriyel uygulamalar yaygınlaştırılacaktır."
- Strateji 56 - "Kimya, metal ve tekstil sektörleri öncelikli olmak üzere, atık yönetimi sistemleri modernize edilerek sanayi atıklarının geri kazanımı ve yüksek katma değerli ikincil hammadde üretimi desteklenecektir."
- Strateji 57 - "Yeşil iş alanlarını büyütmek ve mevcut iş süreçlerini yeşil dönüşüme uyumlu hâle getirmek üzere, kapsayıcı eğitim ve yetkinlik programlarıyla, toplumun ve beşerî sermayenin yeşil dönüşümü hızlandırılacaktır."

C) Ulusal Teknoloji Girişimciliği Eylem Planı (2022-2025)

Ülkemizdeki startup'ların ulusal kalkınmaya katkısının artırılmasını amaçlayan tedbirler içeren Ulusal Teknoloji Girişimciliği Eylem Planı (2022-2025) bünyesinde bulunan aşağıdaki tedbirlerin Program öncelikleriyle doğrudan ilişkili olduğu değerlendirilmektedir:

- **23.** Yeşil Ekonomiye Yön Veren ve Sosyal Fayda Gözetilen Teknogirişim'ler başlığı altında;
- **23.1.** İklim dostu teknolojiler, temiz üretim teknolojileri ve enerji verimliliği, yenilenebilir enerji alanlarında faaliyet gösteren Teknogirişim'lere özel destek programları hayata geçirilecektir.
- **23.2.** Uluslararası kuruluşların yeşil ekonomi özelinde sağladığı finansal kaynaklardan bu alanda çözüm geliştiren Teknogirişim'lerin daha fazla istifade etmelerini sağlamak üzere tedbirler alınacaktır.
- **27.** Bölgesel Kalkınma İçin Girişimciliğin Desteklenmesi başlığı altında;
- **27.1.** Kalkınma Ajanslarının faaliyet ve desteklerinde, girişimcilik odağı ön plana çıkarılacaktır.

D) Doğu Marmara 2024-2028 Bölge Planı

Tümdengelim ve tümevarım yöntemleri benimsenerek yerel ölçeğin bölgesel ölçekte yakınsanması sağlanan 2024-2028 Doğu Marmara Bölge Planı (2024-2028) üç ana gelişme ekseninde kurgulanmıştır:

- Eksen 1: Dirençli Bölge
- Eksen 2: Rekabetçi Bölge
- Eksen 3: Öğrenen Bölge

Belirtilen üç temel gelişme eksenini kapsandaki hedeflerin gerçekleştirilebilmesi ve Bölgenin iktisadi, çevresel, mekânsal ve beşerî kaynaklarının verimli ve sürdürülebilir bir şekilde kullanılması amacıyla Plan'da üç alt bölge tipolojisi bulunmaktadır:

- Alt Bölge 1: Çekim Merkezi
- Alt Bölge 2: Gelişen Koridor
- Alt Bölge 3: Dinamik Çevre

Çekim Merkezi alt bölgenin gelişim senaryosunda, sanayi sektöründe ikiz (yeşil ve dijital) dönüşümün yaygınlaştırılarak çevreye duyarlı yatırımların desteklenmesi ve katma değeri yüksek üretimin sağlanması gerektiği belirtilmiştir. Bu kapsamda, Bölgedeki firmaların e-dönüşüm ile küresel ölçekte gerçekleşen gelişmelere entegrasyonları ile bölgenin rekabet edebilirliğinin güçlenmesi amaçlanmaktadır. Ar-Ge çalışmalarının artırılması, katma değeri yüksek yeni sanayi yatırımlarının cazibe merkezi olması, ticaret ve finans sektörlerinde İstanbul ile rekabet edebilir düzeye erişmesi Çekim Merkezi Bölge açısından kritik öneme sahiptir.

Gelişen Koridor alt bölgenin gelişim senaryosu kapsamında yeni sanayi ve lojistik yatırımların dijital dönüşümle birlikte planlı şekilde yönetilmesi, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının yaygınlaştırılması, sürdürülebilir tarımsal üretimin sağlanması, modern ve dijital tarım uygulamaları ve tarıma dayalı sanayinin geliştirilerek tarım ürünlerinde markalaşma ve yenilikçiliğin sağlanmasının Bölgenin kalkınma hedefleri arasında olduğu ifade edilmiştir.

Yeşil Dönüşüm Teknolojileri Hızlandırıcı Mali Destek Programı ile ilişkilendirilebilecek öncelik, hedef ve tedbirler aşağıda listelenmiştir:

D1) Eksen 1: Dirençli Bölge Gelişme Kurgusu

Uluslararası literatürde ve güncel uygulamalarda sürdürülebilirlik çevresel, toplumsal ve finansal boyutları ile bütünlük olarak ele alınmaktadır. Bu çerçevede yeşil dönüşüm süreçlerinin etkin yönetilmesi için adil geçişin sağlanacağı tedbirler alınacaktır.

Stratejik Öncelik 2: Çevresel Sürdürülebilirliğin Sağlanması

- Hedef 2.2: Hammade Kullanımında Verimlilik Sağlanacak ve Atık Yönetimi Geliştirilecektir.
- Hedef 2.3: İklim Değişikliğine Dayanıklılık ve Uyum Artırılacaktır.
- Hedef 2.4. Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Kullanımı Desteklenecek ve Enerji Verimliliği Artırılacaktır.

D2) Eksen 2: Rekabetçi Bölge Gelişme Kurgusu

Stratejik Öncelik 2: Verimlilik Odaklı Dönüşüm Teşvik

Edilerek Sürdürülebilir Üretim Sağlanması ve Sektörlerin Dayanıklılığının Artırılması

- Hedef 2.2: Net Sıfır Karbon Üretimine Geçiş İçin TR42 Bölgesi'nde Yeşil Dönüşüm Uygulamaları Yaygınlaştırılacaktır.
- Üretimde Katma Değeri Yüksek ve Yeni Teknolojilerle Uyumlu Ara Ürün, Tamamlayıcı Ürün ve Hizmetler Geliştirilecektir.
- Hedef 2.4. Sürdürülebilir Enerji Yönetimi ve Verimliliği Sağlanacaktır.

Bu öncelik ve hedeflere ilişkin detaylı bilgiye Doğu Marmara 2024-2028 Bölge Planı dokümanından ulaşılabilmektedir.

E) MARKA Çalışma Programı ve Sonuç Odaklı Programları

Bölgemizin kalkınma hedeflerini gerçekleştirmek üzere TR42 Bölge Planı ile uyumlu, ölçülebilir sonuç ve çıktı hedeflerimizi ortaya koymak üzere Ajansımızca, orta vadeli alt program, proje ve faaliyetlerimizi içeren Sonuç Odaklı Programlar (SOP) tasarlanmıştır. Bu kapsamda, 2025 yılında çalışmalarını sürerecek olan Sonuç Odaklı Programlar aşağıda listelenmektedir:

- İkiz Dönüşüm Sonuç Odaklı Programı
- Girişimcilik Ekosisteminin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı
- Sürdürülebilir Kırsal Kalkınma ve Turizm Sonuç Odaklı Programı

Belirtilen SOP'lar arasında İkiz Dönüşüm Sonuç Odaklı Programı ve Girişimcilik Ekosisteminin Geliştirilmesi'nin genel ve özel amaçları, Yeşil Dönüşüm Teknolojileri Mali Destek Programı ile doğrudan ilişkilidir. Aşağıda ilgili Sonuç Odaklı Programların genel amaçları ve Programla ilişkili özel amaçlar sunulmaktadır:

E1) İkiz Dönüşüm Sonuç Odaklı Programı

Genel Amaç: Bölgedeki kilit sektörlerin, ikiz (dijital ve yeşil) dönüşüm odağında verimlilik ve sürdürülebilirlik kapasitelerinin geliştirilmesi yoluyla rekabet gücünün artırılması.

SOP kapsamında destek programıyla doğrudan ilişkili olarak aşağıdaki özel amaçlar belirlenmiştir:

- Özel Amaç 2: İmalat ve hizmet sektörlerinde faaliyet gösteren firmaların ikiz dönüşüm alanında kurumsal kapasitelerinin güçlendirilmesi
- Özel Amaç 3: Yönetim danışmanlığı ekosistemi ve firma etkileşimi başta olmak üzere ikiz dönüşüm ekosistemi paydaşları arasındaki iş birliğinin artırılması
- Özel Amaç 4: İkiz dönüşüm ürün ve hizmet üreticisi firmaların üretim, ticarileştirme ve ihracat kapasitelerinin geliştirilmesi

E2) Girişimcilik Ekosisteminin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı

Genel Amaç: TR42 Bölgesi'nde girişimcilik ekosistemini güçlendirerek, yenilik ve teknoloji odaklı girişimciliği geliştirmek ve girişimcilik kapasitesini artırmak.

- Özel Amaç 1: Bölgede girişimcilerin finansal ihtiyaçlarına katkı sağlamak ve yatırıma erişimini kolaylaştırmak için yatırım ve finansman modellerinin geliştirilmesi
- Özel Amaç 2: Bölgedeki girişimcilik ekosisteminde yer alan paydaşların altyapı ve kapasitelerinin geliştirilmesi yoluyla girişimcilik faaliyetlerinin desteklenmesi

kişi, kurum veya kuruluşlar ile bunların niteliklerini, destek konusu öncelik alanını, destek limitlerini, seçim ve değerlendirme kriterlerini ve destek programına ilişkin diğer hususları belirler.

Bu programa ilişkin usul ve esaslar, Yeşil Dönüşüm Teknolojileri Hızlandırıcı Mali Destek Programı Başvuru Rehberi'nde (Başvuru Rehberi) detaylıca açıklanmıştır. Bu sebeple, programa proje başvurusu yapacak tüm paydaşların başvuru rehberini dikkatlice okumaları gerekmektedir. Başvuru sahipleri başvuruda buldukları andan itibaren ilgili mevzuat hükümlerini ve bu rehberde yer alan bütün hususları kabul etmiş sayılırlar.

1.2. DESTEĞİN TANIMI VE YASAL DAYANAK

Programa ilişkin yasal dayanak ve Program kapsamında desteklenecek faaliyetlerin sunulması, seçilmesi ve uygulanması ile ilgili kurallar:

- 15/07/2018 tarih ve 30479 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname),
- T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı ve Dünya Bankası arasında 22.10.2024 tarihinde imzalanan SoGreen ikraz anlaşması,
- SoGreen Projesi uygulama esaslarını içeren Proje Uygulama Rehberi (POM), Finansal Destek Rehberi (FSM) ile Çevresel ve Sosyal (Ç&S) Yönetim ile ilgili dokümanlar,
- Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği (Yönetmelik), ve
- Kalkınma Ajansları Destek Yönetimi Kılavuzu (DYK) hükümleri esas alınarak belirlenmiştir.

Yeşil Dönüşüm Teknolojileri Hızlandırıcı Mali Destek Programı (SGA), Ajansın başvuru rehberine uygun projelere Hızlandırıcı Hibe Desteği sağlamak suretiyle uygulanacak mali destek programıdır.

İlgili Yönetmeliklere göre hazırlanan rehberlerde Ajanslar, destek programlarına başvuru yapabilecek

1.3. PROGRAMIN AMAÇ VE ÖNCELİKLERİ

SoGreen Projesi'nin hedefi yeşil dönüşüme katkıda bulunmaları ve bundan faydalanmaları için kadınların ve gençlerin ekonomik fırsatlarını iyileştirmektir. Hızlandırıcı Programının genel amacı TR42 Bölgesi'nde faaliyet gösteren mikro/küçük işletmelerin yeşil dönüşüme konu faaliyetlerinin Türkiye Sosyal Kapsayıcı Yeşil Geçiş (SoGreen) Projesi önceliklerine katkı sağlayacak şekilde desteklenmesidir.

Hızlandırıcı Programı'nın özel amacı ise **TR42 Bölgesi'nde faaliyet gösteren, sürdürülebilirlik ve yeşil dönüşüm temasının alt alanlarında yenilikçi ürün ve hizmet teknolojileri geliştiren teknogirişimlerin büyüme süreçlerini hızlandıracak tamamlayıcı yatırımların desteklenmesidir.**

Programın önceliği, AB 2020 Yeşil Taksonomi Tüzüğü'nün aşağıda belirtilen altı çevresel hedefinden en az biriyle uyumlu olan güçlü bir çevresel ve sosyal odak noktasına sahip faaliyetlerin desteklenmesi olup başvurusu yapılacak projelerin aşağıda hedeflerden en az biriyle ilişkili katma değer yaratacak nitelikte olması gerekmektedir:

- İklim Değişikliğinin Azaltılması
- İklim Değişikliğine Uyum

- Su ve Deniz Kaynaklarının Korunması ve Sürdürülebilir Kullanımı
- Döngüsel Ekonomiye Geçiş
- Kirliliğin Önlenmesi ve Kontrolü
- Biyoçeşitliliğin ve Ekosistemlerin Korunması ve Restore Edilmesi

Bu çerçevede Programın temel öncelikleri ve bu önceliklere ilişkin örnek proje konuları ve faaliyet bileşenleri aşağıda listelenmektedir:

Öncelik 1. İklim Değişikliği, Karbon Salınımı ve Sera Gazı Emisyonlarının Düzenlenmesi

- Dijital karbon ayak izi ölçüm ve yönetim sistemleri geliştirilmesi
- Yapay zeka tabanlı sera gazı emisyon tahminleme ve azaltma teknolojileri
- Endüstriyel süreçlerde karbon yakalama, kullanım ve depolama (CCUS) teknolojileri
- Karbon ticaretine yönelik çözümler / dijital platformlar
- Akıllı sensörlerle entegre edilmiş emisyon izleme sistemleri

Öncelik 2. Temiz Üretim ve Döngüsel Ekonomi

- Atıkların yeniden kullanımına ve geri dönüşümüne yönelik inovatif dijital ve mekanik çözümler
- Endüstriyel yan ürünlerin ekonomik değere dönüştürülmesini sağlayan teknolojiler
- Biyobozunur ve kompostlanabilir malzeme üretim teknolojileri
- Dijital döngüsel ekonomi platformları ve kaynak verimliliği yönetimi çözümleri
- Ürün yaşam döngüsü analizi (LCA) ve çevresel etki değerlendirme yazılımları
- Endüstriyel atık suların geri kazanımı ve yeniden kullanımı için dijital izleme ve arıtma teknolojileri
- Deniz plastiklerinin toplanması, ayrıştırılması ve döngüsel ekonomi içinde değerlendirilmesine yönelik inovatif çözümler
- Su kullanım verimliliğini artıran üretim teknolojileri ve su ayak izi hesaplama sistemleri
- Tehlikeli atıkların kaynağında azaltılmasına yönelik dijital çözümler ve izleme sistemleri
- Plastik, elektronik, inşaat ve gıda atıklarının kaynağında ayrıştırılması ve yeniden değerlendirilmesine yönelik yapay zekâ destekli sistemler
- Endüstriyel atıkların izlenmesi, raporlanması ve yönlendirilmesi için atık yönetim platformları

Öncelik 3. Yenilenebilir Enerji

- Yenilenebilir enerji kaynaklarının üretimini ve kullanımını artıracak mikro ölçekli çözümler (Örneğin güneş ve rüzgar enerji sistemleri için inovatif depolama çözümleri)

- Akıllı şebeke teknolojileri ve enerji yönetimi uygulamaları
- Hibrit enerji üretim sistemleri geliştirilmesi (ör. güneş-rüzgar-batarya kombinasyonları)
- Yenilenebilir enerji kaynaklarının verimli yönetimi için yapay zekâ destekli enerji tahmini ve optimizasyon sistemleri
- Bina ve tesisler için küçük ölçekli yenilenebilir enerji entegrasyonu ve yönetim sistemleri

Öncelik 4. Sürdürülebilir Tarım

- Dijital ve hassas tarım teknolojileri (IoT ve drone tabanlı uygulamalar, uzaktan algılama sistemleri vb.)
- Tarımsal üretimde su, hammadde ve enerji verimliliğini artıracak teknolojiler (örn. akıllı sulama sistemleri)
- Biyolojik pestisit ve gübre üretimi için biyoteknolojik çözümler
- Dikey tarım ve kent içi tarım sistemleri için inovatif çözümler
- Tarımda karbon tutma kapasitesini artıracak teknolojik uygulamalar ve takip sistemleri
- Tarımsal sulama kaynaklarının sürdürülebilir kullanımını destekleyen akıllı su yönetim sistemleri
- Tarımsal faaliyetlerin su kirliliğine etkisini azaltacak dijital izleme ve önleme sistemleri
- Su kaynaklarını koruyacak agro-ekolojik uygulamalara yönelik teknoloji geliştirme (örneğin tampon bölgeler, fitofiltre sistemleri)

Öncelik 5. Enerji Verimliliği

- Akıllı sensör ve IoT destekli enerji tüketimi izleme ve yönetim sistemleri
- Üretim süreçlerinde enerji verimliliği sağlayan akıllı otomasyon ve robotik sistemler
- Sanayi tesislerinde enerji tüketimini azaltmaya yönelik yapay zeka destekli optimizasyon sistemleri
- Bina ve tesislerde enerji verimliliği sağlayan inovatif malzeme ve izolasyon çözümleri
- Dijital ikiz teknolojileri ile enerji yönetimi ve optimizasyonu
- Su arıtma ve dağıtım sistemlerinde enerji verimliliğini artıracak yapay zeka destekli optimizasyon çözümleri
- Deniz suyu arıtma (desalinasyon) sistemlerinde enerji tüketimini azaltacak yenilikçi teknolojiler

Öncelik 6. Endüstriyel Simbiyoz

- Endüstriler arası su ve atık su, yan ürün ve atık alışverişini kolaylaştıran dijital simbiyoz platformları
- Endüstriyel yan ürünlerin enerjiye dönüştürülmesini sağlayan yenilikçi çözümler (örneğin biyokütle enerjisi, biyogaz üretim sistemleri)
- Bölgesel kaynak akışlarını ve potansiyel simbiyoz ağlarını analiz edecek yapay zekâ ve veri analitiği çözümleri

- Simbiyoz süreçlerinin çevresel ve ekonomik etkilerini modelleyen ve değerlendiren araçların geliştirilmesi
- Deniz ve kıyı bölgelerinde faaliyet gösteren sektörler arasında atık su ve soğutma suyu gibi kaynakların paylaşımını sağlayan sistemler
- Endüstriyel faaliyetlerin su kaynakları üzerindeki etkilerini değerlendiren ve azaltan iş birlikçi veri tabanlı çözümler

1.4. DOĞU MARMARA KALKINMA AJANSI TARAFINDAN SAĞLANACAK MALİ KAYNAK

Bu program kapsamında desteklenecek projeler için tahsis edilen toplam kaynak tutarı **50.000.000 TL**'dir. Ajans, bu program için ayırdığı mali kaynakları revize etme, kısmen veya tamamen kullandırmama hakkını saklı tutar.

Desteklerin Tutarı

Bu program çerçevesinde verilecek destekler aşağıda belirtilen asgari ve azami tutarlar arasında olacaktır:

- **Asgari tutar: 600.000 TL**
- **Azami tutar: 2.000.000 TL**

Hiçbir destek, projenin toplam uygun maliyetinin %50'sinden az ve %75'inden fazla olamaz. Bütçenin kalan tutarı, başvuru sahibi tarafından nakdi eş finansman olarak karşılanmalıdır.

Başvuru sahibinin, proje eş finansmanını, proje ortaklarından, iştirakçilerden ve/veya üçüncü taraflardan sağlayacağı nakdi katkılar ile karşılayabilmesi mümkündür.

Her durumda, sözleşmeyi imzalayan taraf olması sebebiyle, eş finansman yükümlülüğü yararlanıcının kendi taahhüdü hükmünde olup yerine getirilmemesi durumunda yararlanıcı bizzat sorumlu olacaktır.

Aynı katkılar eş finansman olarak kabul edilmez.

Önemli Uyarı 1:

- Proje konuları destek programının amaçlarının gerçekleştirilebilmesine katkı sağlamalı ve en az bir program önceliğiyle doğrudan ilişkili olmalıdır. Örnek konular, başvuru sahiplerine program kapsamında desteklenecek potansiyel proje konularına ilişkin olarak fikir vermek amacıyla oluşturulmuştur. Bu bölümdeki bilgilerden belirtilen konularda sunulan projelerin tamamının destekleneceği anlamı çıkarılmamalıdır. Benzer şekilde program öncelikleriyle ilişkili bulunmakla birlikte örnek proje konuları arasında listelenmemiş proje başvuruları yapılacak değerlendirme sonrasında desteklenmeye hak kazanabilir.

Önemli Uyarı 2:

- Projeye ilişkin her türlü izin, ruhsat, tahsis ve diğer yasal süreçlerin tamamlanması başvuru sahibinin sorumluluğundadır. Bu süreçlerle ilgili olarak başvuru sahibinin verdiği beyanların doğru olmadığı Programın ilerleyen aşamalarında tespit edilmesi hâlinde Ajans desteğe konu kaynağı yararlanıcıya kullandırmama/iadesini talep etme hakkını saklı tutar. Bahse konu nedenle ortaya çıkabilecek herhangi bir olumsuzluktan Ajans sorumlu tutulamaz.

1.5. PROGRAMIN MANTIKSAL ÇERÇEVE MATRİSİ

	Program Mantığı	Objektif Şekilde Doğrulanabilir Başarı Göstergeleri	Doğrulama Kaynak ve Araçları
Genel Amaç	TR42 Bölgesi'nde faaliyet gösteren teknogirişim niteliğindeki mikro/küçük işletmelerin yeşil dönüşüme konu faaliyetlerinin Türkiye Sosyal Kapsayıcı Yeşil Geçiş (SoGreen) Projesi önceliklerine katkı sağlayacak şekilde desteklenmesi	<ul style="list-style-type: none"> Kırılgan Kesimlerin Sürdürülebilirlik Temalı İş Alanlarında İstihdamı İhracat Tutarı İhracat Yapılan Ülke Sayısı İmalat Sanayi Yatırımları 	<ul style="list-style-type: none"> TÜİK verileri İŞKUR verileri Organize Sanayi Bölgesi Verileri Ticaret ve Sanayi Odaları Kayıtları Teknopark Kayıtları ve Verileri Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Verileri
Özel Amaç	TR42 Bölgesi'nde faaliyet gösteren, sürdürülebilirlik ve yeşil dönüşüm temasının alt alanlarında yenilikçi ürün ve hizmet teknolojileri geliştiren teknogirişimlerin büyüme süreçlerini hızlandıracak tamamlayıcı yatırımların desteklenmesi	<ul style="list-style-type: none"> Yeşil dönüşüm teknolojileri alanında üretim ve pazarlama olanakları geliştirilen ürün ve hizmet çözümleri sayısı Yenilikçi yeşil dönüşüm teknolojilerini kullanan firma sayısı Hedef kitlede bulunan firmaların satış rakamları Hedef kitlede bulunan firmalarda istihdam Birim Üretim Maliyetleri Bölge Firmalarında Verimlilik Üretim Kaynaklarında (Elektrik, Su, Enerji vb.) Tasarruf Azalan Atık Miktarı Yaratılan Yeni İş / Daha İyi İş Sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Verileri Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü verileri Firma Kayıtları Program İzleme Raporları
Beklenen Sonuçlar	Yeşil dönüşüm teknolojileri alanındaki aşağıdaki alt başlıklarda yenilikçi ürün ve hizmetler geliştirilmesi, üretim, gelir ve ihracat artışı sağlanması: <ul style="list-style-type: none"> İklim Değişikliği, Karbon Salınımı ve Sera Gazı Emisyonlarının Düzenlenmesi Temiz Üretim ve Döngüsel Ekonomi Yenilenebilir Enerji Sürdürülebilir Tarım Enerji Verimliliği Endüstriyel Simbiyoz 	Rehber'deki Bölüm 2.6.'da açıklanmıştır.	<ul style="list-style-type: none"> Program İzleme Raporları Proje Ara ve Nihai Raporları Etkinlik Fotoğrafları Satın Alma Dokümanları İşletme Gelir-Gider Tabloları Program Kapanış Raporu Kurum/Kuruluş Kayıtları
Faaliyetler	Örnek Proje Konuları, Bölüm 1.2.'de listelenmiştir.	Rehber'deki Bölüm 2.6.'da açıklanmıştır.	<ul style="list-style-type: none"> Proje Ara ve Nihai Raporları Kurum Kuruluş Kayıtları SGK Dökümleri Kapasite Raporları Satın Alma Faturaları Elektrik, Su, Doğalgaz Faturaları

2. BU TEKLİF ÇAĞRISINA İLİŞKİN KURALLAR

Bu bölümde; Yeşil Dönüşüm Teknolojileri Hızlandırıcı Mali Destek Programı çerçevesinde finanse edilen projelerin sunulması, seçilmesi ve uygulanması ile ilgili kurallar, "Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği", Destek Yönetim Kılavuzu ve Proje Uygulama Rehberi hükümlerine uygun olarak açıklanmaktadır. Başvuru Sahipleri başvuruda buldukları andan itibaren Yönetmelik hükümlerini ve bu rehberlerde yer alan bütün hususları kabul etmiş sayılırlar.

Doğu Marmara Kalkınma Ajansı, bu destek programını zorunlu hâllerin ortaya çıkması hâlinde desteklenecek proje listesi ilan edilmeden önce iptal etme hakkını saklı tutar. Bu durumda Başvuru Sahipleri Ajanstan herhangi bir hak talebinde bulunamaz.

Destek için başvurusu yapılan projeler Ajans tarafından her zaman eğitim amaçlı olarak ve sahibinin ayrıca muvafakatı aranmaksızın kullanılabilir. Böyle bir durumda projede yer alan gerçek ve tüzel kişilere ait şahsi bilgiler ve mesleki sır niteliğindeki bilgiler ifşa edilmeyecektir.

2.1. UYGUNLUK KOŞULLARI

Destek sağlanabilecek projelere yönelik üç temel uygunluk koşulu söz konusudur:

- Başvuru sahibi ve ortaklarının uygunluğu
- Proje faaliyetlerinin uygunluğu
- Maliyetlerin uygunluğu

2.1.1. Başvuru Sahiplerinin Uygunluğu: Kimler Başvurabilir?

TR42 Bölgesi'nde faaliyet gösteren mikro ve küçük işletme niteliğindeki teknogirişimler Programa başvuru yapabilir.
(Başvuru sahibi firmalar **1 Ocak 2020 ve sonrasında kurulmuş** olmalıdır.)

Destek almaya hak kazanabilmek için, başvuru sahipleri tarafından **başvuru tarihi itibarıyla aşağıda belirtilen koşulların tümüne uyulmalıdır:**

- Kurulmuş ve tescil edilmiş olması,
- Proje konusu ve önerilen faaliyetlerin görev, yetki ve sorumluluklarıyla uyumlu olması.
- Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliğinin 7/A-1(b) maddesinde belirtilen kâr amacı güden diğer tüzel kişi olması,
- 18.11.2005 tarih ve 25997 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan ve 25.05.2023 tarih ve 32201 sayılı Resmî Gazete'de güncellenen "Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Tanımı, Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelik" ile belirlenen mikro ya da küçük işletme tanımları* ile uyumlu olması,
- Ajansın faaliyet gösterdiği TR42 Düzey 2 Bölgesi'nde yasal olarak kayıtlı olması, merkez ya da yasal şubelerinin bölgede bulunması veya mevzuatı gereğince bölge sınırlarını kapsayacak şekilde teşkilatlanmış olması,
- Projeye ilişkin faaliyetlerin başvuru sahibinin görev ve yetki alanı içerisinde bulunması,
- Projenin hazırlığından ve yönetiminden (eğer varsa ortakları ile birlikte) doğrudan sorumlu olması, aracı olarak hareket etmemesidir.

* KOBİ ÇALIŞAN SAYISI MALİ KRİTER
• Mikro İşletme 10'dan az çalışan 10 milyon TL
• Küçük İşletme 50'den az çalışan 100 milyon TL

A) Diğer Uygunluk Koşulları

Başvuru sahipleri ve proje ortaklarının **destek alabilmek için aşağıdaki hâllerden herhangi birinde bulunmaması gerekir:**

- İflas etmişler veya tasfiye hâlinde bulunan ve bu durumları nedeniyle işleri kayyum veya vasi tarafından yürütülen, konkordato ilan ederek alacaklılar ile anlaşma yapmış, faaliyetleri askıya alınmış veya bunlarla ilgili bir kovuşturmanın konusu olanlar veya meri mevzuatta öngörülen benzer durumlarda olanlar,
- Kesinleşmiş yargı kararı (yani temyizi mümkün olmayan bir karar) ile mesleki faaliyete ilişkin bir suçtan mahkûm olanlar,
- Haklarında, görevlerini kötüye kullandıklarına dair kesinleşmiş mahkeme kararı olanlar,
- Dolandırıcılık, yolsuzluk, bir suç örgütü içinde yer almak gibi suçlardan kesinleşmiş yargı kararı ile mahkûm olanlar,
- Herhangi bir kamu ihale prosedürüne veya diğer bir mali desteğe ilişkin yükümlülüklere uymayarak, sözleşmeyi ciddi bir şekilde ihlal ettiği tespit edilenler,
- Teklif çağrısına katılım koşulu olarak Kalkınma Ajansı tarafından talep edilen bilgi ve belgelerin temin edilmesi sırasında yanlış beyanda bulunanlar veya bu bilgi ve belgeleri zamanında Ajansa sunmayanlar,
- Mevcut veya daha önceki teklif çağrılarının değerlendirilmesi sürecinde değerlendirme komitesini veya Kalkınma Ajansını etki altında bırakmaya veya gizli bilgi elde etmeye teşebbüs edenler,
- Sözleşme imzalandığı tarih itibarıyla;
 - Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri dışındaki tüzel kişilerden, yapılandırılmış borçlar hariç olmak üzere vergi dairelerine vadesi geçmiş borcu olanlar,
 - Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri dışındaki tüzel kişilerden yapılandırılmış borçlar hariç olmak üzere sosyal güvenlik kurumuna vadesi geçmiş borcu olanlar,
 - Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri dışındaki tüzel kişilerden, söz konusu projeye Ajans tarafından sağlanacak destek tutarının yüzde üçü kadar ya da daha fazla bir meblağ için, herhangi bir nedenle haklarında kesinleşmiş haciz işlemi bulunanlar,
- Teklif edilen proje dolayısıyla menfaat ilişkisi içinde olanlar
- Dünya Bankası yasaklı listesinde bulunanlar (<http://www.worldbank.org/debarr>)

Yukarıda madde (a) ve (f) 'de belirtilen durumlarda, teklif çağrısına katılma yasağı, ihlalin tespit edildiği tarihten sonraki iki yıllık bir süre için geçerlidir.

Madde (b), (c), (d), (e) ve (g)'de belirtilen durumlarda, teklif çağrısına katılma yasağı, kararın tebliğ tarihinden itibaren dört yıl; (h)'de belirtilen durumda yazılı yükümlülüklerinin yerine getirilmesine dek; (i)'de yazılı durum için ise sınırsız olarak söz konusudur.

Başvuru sahipleri; "Başvuru Formu-Başvuru Sahibinin Beyanı" bölümünde yukarıdaki (a)'dan (j)'ye kadar olan kategorilerin hiçbirine girmediklerine dair beyanda bulunmalıdırlar.

Başvuru sahipleri, sunulan proje teklifinin uygulanmasından doğrudan sorumlu olarak hareket edecek, projeleri destek almaya hak kazanıp Doğu Marmara Kalkınma Ajansı ile sözleşme imzaladığı takdirde "Sözleşme Tarafı" (Yararlanıcı) olacaktır.

2.1.2. Ortaklar ve Ortakların Uygunluğu

A) Ortaklar

Başvuru sahipleri, Program kapsamında tek başına veya başvuru sahipleri kendileri ile aynı uygunluk koşullarına sahip kurum ya da kuruluşlarla ortaklık kurarak başvurabilir.

Ortaklar projenin uygulanmasına katılabilecek ve yaptıkları masraflar, destek yararlanıcısının yaptığı masraflarla aynı koşullarda kabul edilebilecektir. Bu nedenle proje ortakları, başvuru sahipleri ile aynı uygunluk koşullarını karşılamalıdır. Proje ortağı olacak kuruluşlar ortaklık beyanını doldurmalıdır.

Bir projede yer alan taraflar arasındaki ilişkinin ortaklık olarak kabul edilmesi için aşağıdaki koşullar aranmaktadır:

- Hazırlık ve uygulama safhalarında tüm tarafların dâhil olması,
- Mali kaynaklar da dâhil olmak üzere kaynakların tedariki ve dağıtılmasında tüm tarafların yer alması.

Ortaklık çerçevesinde proje başvurusunda bulunan tüm taraflar (başvuru sahibi de dâhil olmak üzere) başvuru formunda yer alan ortaklık beyannamesini ayrı ayrı imzalamalıdır.

B) İştirakçiler

Başvuru sahibi ve ortakların uygunluk koşullarını karşılamayan kuruluşlar da projeye, o projenin güvenilirliğini ve sürdürülebilirliğini artırmak amacıyla, iştirakçi olarak katılabilir. Bölüm 2.1.1'de belirtilen uygunluk

koşullarının iştirakçi kurum, kuruluş ya da kişileri bağılayıcılığı yoktur. İştirakçiler projede sponsorluk, mali ve teknik destek sağlama, uzmanlık aktarımı gibi roller üstlenir. Ancak yaptıkları harcamalar uygun maliyet olarak değerlendirilmez. İştirakçi kuruluşlar, katılımlarına dair beyanda bulunmalıdır. Başvuru sahibi destek almaya hak kazanıp Doğu Marmara Kalkınma Ajansı ile sözleşme imzalaması hâlinde, iştirakçiler tarafından taahhüt edilmiş katkıları üstlenmek zorundadır.

C) Alt Yükleniciler / Taşeronlar

Projede yer alan bazı faaliyetlerin ihale edildiği gerçek ve tüzel kişilerdir. Yüklenicilerle yapılacak sözleşmeler Dünya Bankası Satın Alma Kurallarına tabidir.

Not:

Siyasi partiler ve bunların alt birimleri, hiçbir şekilde başvuru sahibi, proje ortağı ya da iştirakçi olarak proje başvurusunda bulunamaz, proje uygulamalarında yer alamaz.

2.1.3. Projelerin Uygunluğu

A) Süre

Proje süresi **asgari 3 ay azami 12 aydır**. Bu süre, sözleşmenin tüm taraflarca imzalandığı günden bir sonraki gün itibarıyla başlar.

B) Yer

Projeler, Ajansın faaliyet gösterdiği TR42 Düzey 2 Bölgesi'nde gerçekleştirilmelidir. Ancak sergi, konferans, fuar ve benzeri etkinliklere katılım faaliyetleri, proje amaçlarının gerçekleştirilmesi için gerekli olduğu durumlarda, bölge dışında gerçekleştirilebilir. Her hâlükârda proje temel faaliyetleri bölge içerisinde gerçekleştirilmelidir.

Bölge Planı'nda yeşil geçiş süreci için daha kırılğan olarak belirlenen illerden/ilçelerden gelen proje önerilerine değerlendirmede ilave puan verilecektir.

C) Uygun Proje Konuları

Başvuru sahiplerinin program öncelikleri kapsamında geliştirdiği yeni teknolojilerin ve iş fikirlerinin hayata geçirilmesi ile mevcut yatırımlarının iyileştirilmesine yönelik projeleri desteklenecektir. Uygun proje konularına ilişkin ana ve alt başlıklar Bölüm 1.3 altında detaylı bir şekilde açıklanmıştır.

D) Uygun Olmayan Proje Konuları

SoGreen Projesi Çevresel ve Sosyal Yönetim Çerçevesi kapsamında belirlenen aşağıdaki konuları içeren proje önerileri desteklenmeyecektir:

- Nesli Tehlike Altında Olan Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme (the Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora - CITES) kapsamında yasaklanmış olan habitatlar ve ürünlerle ilgili ticari faaliyetler
- Genetiği değiştirilmiş organizmaların yaban hayatına salınması
- Yasaklanmış pestisitlerin (Dünya Sağlık Örgütü'nün Pestisitlerin Tehlike Sınıflarına Göre Önerilen Sınıflandırması 1a (son derece tehlikeli) ve 1b (çok tehlikeli) veya Stockholm Sözleşmesi'nin Ek A ve B'si kapsamına giren veya Türkiye Hükümeti tarafından kısıtlanan) ve herbisitlerin üretimi, dağıtımı ve satışı
- Trol balıkçılığı
- Radyoaktif ürünler
- Tehlikeli atıkların depolanması, işlenmesi ve bertarafı
- Montreal Protokolü kapsamında düzenlenen CFC, halon ve diğer maddeleri içeren ekipman ve malzemelerin üretimi
- Ağırılıkça %0,005'ten fazla PCB (poliklorlu bifeniller) içeren elektrikli ekipmanların üretimi.
- Asbest içeren ürünlerin üretimi
- Nükleer reaktörler ve parçaları
- İşlenmiş veya işlenmemiş tütün ve tütün işleme makineleri
- Kritik doğal yaşam alanlarının önemli ölçüde dönüştürülmesini veya bozulmasını içeren faaliyetler
- Kopyalanamayan kültürel mülke önemli ölçüde zarar verici faaliyetler
- Kayıtlı kültürel miras alanlarındaki herhangi bir faaliyet
- Herhangi bir hanenin fiziksel olarak yerinden edilmesine yol açan istemsiz arazi edinimi ve mülkiyet, kullanım hakkı veya kullanıcı hakları tartışmalı olan arazilerdeki herhangi bir faaliyet.
- Güvenlik tehlikeleri veya patlamamış mayın veya bombaların varlığı nedeniyle tehlikeli kabul edilen arazilerdeki herhangi bir faaliyet
- Mayınlar, silahlar ve mühimmat dahil (ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere) silahlar.
- Uyuşturucu mahsulü üretimini veya bu tür mahsullerin işlenmesini destekleyecek herhangi bir faaliyet
- Çocuk işçi ve zorla çalıştırma içeren faaliyetler
- Dünya Bankası Çevresel ve Sosyal Standardı (ÇSS) 6 (Biyolojik çeşitliliğin korunması ve yaşayan doğal kaynakların sürdürülebilir yönetimi) açısından herhangi bir doğal ve kritik yaşam alanı ve ÇSS 8 (Kültürel miras) açısından kültürel kaynaklar üzerinde önemli olumsuz etkiler oluşturan faaliyetler
- Belirlenmiş Afet Riski Alanları içindeki riskli binalar
- Kültürel Miras olarak kayıtlı binaları içeren herhangi bir alt proje

- Sulak alanlar, doğal ormanlar, çayırlar ve diğer "kritik" doğal yaşam alanları ve ekosistem hizmetleri gibi çevresel açıdan önemli alanların değiştirilmesi gibi Doğal Yaşam Alanları/Kritik Yaşam Alanları üzerinde etkisi olacak herhangi bir alt proje
- Çevresel ve sosyal (ES) riskler ve etkiler açısından Yüksek olarak derecelendirilen ve biyolojik çeşitlilik ve kültürel miras üzerinde etkisi olan herhangi bir alt proje. WB'nin Politika OP/BP 7.5O'sini tetikleyecek alt projeler - Uluslararası Su Yollarındaki Projeler
- Dünya Bankası'nın Politika OP/BP 7.6O'ını tetikleyecek alt projeler - Tartışmalı Alanlardaki Projeler

Bununla birlikte tüm projeler her koşulda meri mevzuata uygun olmalı ve aşağıdaki konuları kesinlikle içermemelidir:

- Siyasi veya etnik içerikli faaliyetler
- Hukuka, kamu düzenine, genel sağlığa ve toplumun genel ahlak anlayışına aykırı faaliyetler
- Türk Gıda Kodeksi Alkolsüz İçecekler Tebliğine uygun olmayan ürünlerin üretimi
- Bankacılık, sigortacılık, mali hizmetler
- Döviz spekülasyonu ve mali spekülasyonlar içeren faaliyetler; borsa yatırımları,
- Gayrimenkul yatırımları
- Çalıştaylar, seminerler, konferanslar veya kongrelere katılım için bireysel sponsorluklar,
- Eğitim veya kurslar için bireysel burslar
- Hibe verme amaçlı projeler (diğer kişi ya da kuruluşlara hibe (maddi veya aynı) veya kredi sağlamak için)
- Akademik araştırma ve fizibilite çalışmaları (daha büyük bir projenin parçası değilse)
- Yerel kuruluşların rutin aktivitelerini finanse etmeyi teklif eden, özellikle faaliyet giderlerini kapsayan projeler
- Ajans ile sözleşme imzalanmadan önce başlatılan veya aynı faaliyet için diğer kaynaklardan finanse edilen projeler

Önemli Uyarı 3:

Ana yatırım konusu güneş enerjisine dayalı enerji sistemleri kurulumu olan projeler Program kapsamında desteklenmeyecektir.

Başvuru sahibi, bu program kapsamında Doğu Marmara Kalkınma Ajansına **en fazla iki (2) projesi için başvuruda bulunabilir ve bir (1) projesi için destek alabilir.**

Bir başvuru sahibi tarafından ikiden fazla başvuru yapılması hâlinde, başvurunun teslim alındığı tarihi ve saati önce olan proje teklifleri dikkate alınır, diğerleri değerlendirme dışı bırakılır.

Bir başvuru sahibi program kapsamında sunduğu iki projesi de değerlendirme aşamasında başarılı bulunursa sözleşmeler imzalanmadan önce başvuru sahibine başarılı olduğu projeler içinden hangisine destek almak istediği konusunda seçim hakkı tanınır.

Teşvik edilmeyecek yatırım konuları ve diğer hususlar bakımından başvuru sahipleri Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar ve bu Karar'da değişiklik yapılmasına dair diğer kararlara tabidir. Bu hususlar bilgi sisteminden ve KAYS'tan takip edilir. Bu sınırları aşan destek uygulamasına rastlanıldığında, bu tür sözleşmeler feshedilir ve sağlanan destek mevzuat ve sözleşmeyle belirlenen koşullarda geri alınır.

Başvuru Sahipleri, son üç yıl içerisinde ulusal ve uluslararası kaynaklardan aldıkları mali destek tutarları ile başvuru yapmış oldukları ve yanıt bekledikleri mali destekleri, başvuru formunda belirtmek zorundadırlar. Başka kaynaklardan desteklenen aynı proje ve/veya faaliyetler için Ajanstan destek talep edilemez.

Yararlanıcılar, kendilerinin karşılamak zorunda oldukları eş finansman tutarını, banka ya da finans kuruluşlarından kredi yoluyla temin edebilirler. Böyle bir durumda, alınan kredilere karşılık projede alınan ekipmanlar rehin olarak gösterilemez.

2.1.4. Maliyetlerin Uygunluğu

Destek için sadece "uygun maliyetler" dikkate alınır. Bu nedenle sunulan toplam bütçe, hem bir maliyet tahmini hem de "uygun maliyetler" için tavan niteliğindedir. Uygun maliyetler, götürü maliyetlere değil (yolculuk ve gündelik maliyetleri ve dolaylı maliyetler hariç), gerçek maliyetlere (projenin uygulanması sırasında yapılacak fiili maliyetler) dayandırılmalıdır.

Projede gerçekleştirilecek tüm maliyetler, KAYS'ta yer alan bütçe formatı üzerinden hazırlanır.

Bu programda bir maliyetin uygun maliyet olarak kabul edilebilmesi için aşağıdaki genel koşullar aranmaktadır:

- Maliyetlerin götürü maliyetlere değil (dolaylı giderler, yolculuk ve gündelik giderleri hariç) gerçek maliyetlere (yani projenin uygulanması sırasında yapılacak fiili maliyetler) dayalı olması,
- Projenin uygulama süresi içinde gerçekleşmesi (nihai denetim maliyetleri hariç),
- Projenin yürütülmesi için gerekli ve gerçekçi mali yönetim prensipleriyle uyumlu olması, maliyet etkinliği yaratması,
- Yararlanıcı veya ortağı tarafından gerçekleştirilmesi,
- Yararlanıcının ya da ortağının hesaplarında ya da muhasebe belgelerinde kayıtlı, tanımlanabilir ve doğrulanabilir olması; orijinal kanıtlayıcı ve destekleyici belgelerle desteklenmesi gerekir.

A) Uygun Maliyetler

Uygun maliyetler, doğrudan ve dolaylı olmak üzere iki gruba ayrılır:

A.1) Uygun Doğrudan Maliyetler

- Yeni istihdamlarla sınırlı olmak üzere, projede görevlendirilmiş personelin net maaşları, sosyal sigorta primleri, ilgili diğer ücret ve maliyetler (Piyasa koşullarında oluşmuş ücretlerden ve yararlanıcının normalde verdiği miktarlardan yüksek olmamalıdır)
- Piyasa fiyatlarına uygun olmaları ve projenin uygulanabilmesi için gerekli olmaları koşulu ile yeni ekipman (nakliye vb.) ve hizmet satın alma maliyetleri
- Projenin uygulanması için mutlaka gerekli olması ve ajans tarafından sağlanan mali desteğin %20'sini geçmemek koşuluyla küçük ölçekli yapım işleri (Küçük ölçekli inşaat işleri çalışma alanına makine veya ekipman montajı sırasında tadilat, alan açma, onarım, boyama gibi küçük inşaat işlerini içerir. Yeni binaların inşası veya inşa hâlindeki binaların tamamlanması ile ilgili büyük inşaat işleri uygun maliyet değildir.)
- Eğitim ve danışmanlık hizmeti maliyetleri
- Teknik danışmanlık, sertifikasyon/akreditasyon, test hizmetleri tedarik maliyetleri
- Deneme üretimi için gerekli hammadde maliyetleri (Toplam bütçenin %5'ini geçemez)
- Yazılım, otomasyon sistemleri, web sayfası ve e-ticaret kurulum giderleri
- Proje bütçesinin %5'ini geçmemek kaydıyla sarf malzemesi maliyetleri
- Taşeron maliyetleri (basım, etkinlik organizasyonu vb.)
- Denetim maliyetleri
- Görünürlük maliyetleri

Önemli Uyarı 4:

Başvuru Sahibi tarafından sunulacak eş finansmanın nakdi olması esastır. Projede görevlendirilecek mevcut personelin maaş(lar)ı eş finansman olarak kabul edilmeyecektir.

A.2) Uygun Dolaylı Maliyetler

Uygun dolaylı maliyetler, başka bir bütçe kalemi altında verilen maliyetleri içermeyen ve genel idari giderleri (sadece proje ile ilgili elektrik, su, ısınma maliyetleri vb.) karşılamak üzere projenin toplam uygun maliyetlerinin %2'sini aşmayacak şekilde belirlenmiş olan götürü tutardır.

B) Uygun Olmayan Maliyetler

Bu programda hiçbir şekilde uygun maliyet olarak kabul edilmeyecek olan maliyet kalemleri aşağıda sıralanmaktadır:

- Hâlihazırda başvuru sahibi firmada çalışmakta olan personelin net maaşları, sosyal sigorta primleri, ilgili diğer ücret ve maliyetler
- Faaliyet yeri (proje uygulama yeri olsa dahi) kira ödemeleri
- Yararlanıcının ve proje kapsamında görev alan kişilerin kusur ve ihmalleri sebebiyle doğacak olan ceza, zam, faiz ve sair giderleri
- Sözleşmede belirtildiği hâlde, vergi ve prim ödemeleri hariç, proje hesabı dışında yapılan proje harcamaları
- Borçlar; zarar veya borç karşılıkları
- Yolculuk ve gündelik giderleri
- Faiz borcu
- Hâlihazırda başka bir kapsamda finanse edilen kalemler
- Arazi veya bina alımları ve kiralınması
- İkinci el ekipman alımları
- Kur artışı dolayısıyla oluşan maliyet artışları
- Projenin uygulanmasına katılan kamu görevlilerinin maaşları
- Proje başlangıcından önce yapılan hazırlık çalışmalarının ve diğer faaliyetlerin maliyetleri
- Yararlanıcı ya da ortakları dışındakiler tarafından gerçekleştirilen maliyetler
- Salt sözleşmeye, teminatlara ve Ajans ile yararlanıcı arasındaki mali ödemelere* ilişkin her türlü vergi, resim, harç ve sair giderler (mali hizmet maliyetleri)
- Proje ile ilgili olmayan harcamalar
- İstimlak bedelleri
- Otomobil, motosiklet, minibüs, otobüs, kaptıkaçtı, arazi taşıtları, panelvan, kamyon ve çekici alımı ve kiralınması ile bu işlemlerle taalluku olan giderler
- Leasing giderleri
- Proje yönetimiyle ilgili iş ve işlemlerin uygulamasına yönelik (proje yazma, yürütme, evrak takibi, raporlama

* Proje uygulaması ile doğrudan ilgili olmayan Ajans ve yararlanıcı arasındaki banka transfer ücretleri, noter masrafları ve vergiler gibi giderler ifade edilmektedir.

vb.) danışmanlık hizmet alımları

- Yönetmeliğin 7/A maddesinin 1 inci fıkrasının (b) bendinde adı geçen yararlanıcıların Katma Değer Vergisi (KDV) ve Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi (BSMV) giderleri

Ajans tarafından yapılabilecek bütçe revizyonu sonucunda projenin toplam uygun maliyeti ve **hibe destek tutarı (toplam bütçe rakamı) azalabilir ancak Ajanstan talep edilen destek oranı sabit kalır.**

Başvuru Formunda yer verilmeyen bir hususa ilişkin maliyetlendirmenin bütçede yer alması mümkün olmayacaktır.

Başvuruların değerlendirilmesi sonrasında, sözleşmenin imzalanmasından önceki kontrol sürecinde, gerekli durumlarda bütçede değişiklik yapılabilecektir. Kontroller, Başvuru Sahibinin ilave açıklama yapmasını ve Doğu Marmara Kalkınma Ajansının destek tutarında indirim yapmasını gerektirebilir. Bu nedenle, Başvuru Sahibinin gerçekçi ve uygun maliyetli bir bütçe sunması kendi yararınadır. Bütçeyi netleştirmek için, maliyetlerin gerekçelerinin ayrıntılı bir şekilde hazırlanması ve KAYS'ta oluşturulacak başvuru formu detayında Ajansa sunulması gerekmektedir.

C) Aynı Katkılar

Aynı katkılar; bir projenin başvuru sahibi, ortakları ya da iştirakçileri veya iş birliği yapan kişi veya kuruluşlar tarafından projeye yapılacak arazi, malzeme, personel, makine ve ekipman katkısıdır. Başvuru formunda ayrı bir liste hâlinde sunulması gereken, yararlanıcı, ortakları ya da iştirakçileri tarafından yapılan aynı katkılar, gerçek harcamaları yansıtmaz ve uygun maliyet olarak değerlendirilmez. Bu nedenle bu katkılar, **yararlanıcı tarafından sağlanan eş finansman olarak değerlendirilemez.** Ancak, desteğin verilmesi durumunda, yararlanıcı, başvuru formunda belirttiği bu katkıları üstlenmek zorundadır.

2.2. BAŞVURU ŞEKLİ VE YAPILACAK İŞLEMLER

2.2.1. Başvuru Formu, Ekleri ve Diğer Belgeler

Başvurular, www.marka.org.tr internet adresinden temin edilecek elektronik başvuru rehberinde belirtilen

esas ve usullere uygun yapılmalıdır. Başvuru formu ve ekleri Kalkınma Ajansları Yönetim Sistemi (KAYS) üzerinden (<https://kaysuygulama.sanayi.gov.tr/>) elektronik ortamda doldurulduktan sonra sırasıyla başvuru sırasında istenen destekleyici belgeler sisteme yüklenir.

Başvuru Formu ve diğer belgeler Türkçe hazırlanmalıdır. Ayrıca bu belgeler doldurulurken, standart formata bağlı kalınmalı ve mevcut hiçbir metin silinmemeli ya da değiştirilmemelidir. Aksi takdirde, yapılan başvuru ön inceleme aşamasında değerlendirme dışı kalacaktır.

Başvurularınızın sadece sunmuş olduğunuz bilgiler/belgeler üzerinden değerlendirileceğini dikkate alarak, Başvuru Formunu ve diğer belgeleri lütfen dikkatli ve mümkün olduğunca anlaşılır bir dille doldurunuz.

Talep edilen belgeler ve proje başvurusunda öngörülen çalışmalara bağlı olarak meri mevzuata göre gerekli zorunlu belgeler dışında hiçbir ek belge değerlendirmeye tabi tutulmayacaktır.

Başvuru Formunda yer alan kontrol listesinde belirtilen konularda herhangi bir hata veya Başvuru Formundaki önemli bir tutarsızlık (örneğin; bütçede belirtilen miktarların Başvuru Formunda belirtilenlerle tutarsızlık göstermesi) başvurunun reddine yol açabilir.

Sunulan bilginin açık olmaması ve bu durumun adil bir değerlendirme yapılmasına engel teşkil etmesi durumunda, ek açıklama talep edilecektir.

Başvurular, belirtilen son kabul tarih ve saatine kadar Kalkınma Ajansları Yönetim Sistemi (KAYS) üzerinden yapılır. Her başvuru KAYS üzerinden üretilen taahhünamenin imzalanması ile tamamlanır. Taahhünamenin e-imza ile imzalanması esastır. **Taahhünamenin e-imza ile imzalanması son başvuru tarihinden itibaren en geç beş (5) iş günü içerisinde tamamlanır.** Taahhünamenin e-imza ile imzalanmadığı hâllerde, taahhüname başvuru sahibi tarafından ıslak imzalı olarak elden son başvuru tarihinden itibaren en geç beş (5) iş günü içerisinde Ajansa teslim edilir.

Zamanında yapılmayan proje başvuruları için mazeret kabul edilmez ve bu projeler değerlendirmeye alınmadan reddedilir. Her başvuru; kabul tarihi, saati ve referans numarası ile kaydedilir. Taahhünamenin ıslak imzalı teslim edileceği durumlarda, kabul mahallinde son başvuru anı itibarıyla bir yığılma söz konusu ise kapanış saatinde kapılar kapatılır ve sadece o an itibarıyla içeride bulunan başvurular kabul edilerek işlem tamamlanır.

A) Destekleyici Belgeler

Destekleyici belgeler, başvuru ve sözleşme aşamasında istenen belgelerdir. Başvuru aşamasında istenen destekleyici belgeler; sistem üzerinde bulunması gereken ve başvuru sahiplerinden talep edilen belgelerdir.

Sözleşme aşamasında sunulacak belgeler, Genel Sekreterlik tarafından desteklenmeye hak kazanan projelerden istenir. Başvuru formu ve ekleri ile bu rehberde belirtilen destekleyici belgelerin aslı veya onaylı suretinin başvuru sahipleri tarafından temin edilmesi gereken belgelerdir. **Başvuru sahipleri, desteklenmesine karar verilen projelerin Ajans tarafından ilan edilmesinden itibaren on beş (15) iş günü içinde söz konusu belgeleri Ajansa teslim eder.** Süresi içerisinde söz konusu belgeleri teslim etmeyen başvuru sahipleri ile sözleşme imzalanmaz. Desteklenmeyecek projelerin sahiplerine, yönetim kurulu kararını müteakip on gün içerisinde desteklenmeye gerekçeleriyle birlikte bildirimde bulunulur.

Önemli Uyarı 5:

Başvurular sadece sistem üzerinden yapılacaktır. Ajans talep etmedikçe taahhütname dışında sözleşme aşamasına kadar Ajansa herhangi bir matbu evrak teslim edilmeyecektir.

Başvurular, aşağıdaki destekleyici belgelerle birlikte yapılmalıdır. Bu belgeler başvuru sırasında KAYS'a yüklenecek ve daha sonra destek almaya hak kazanan başvuru sahiplerinden başvuru formu ve ekleri ile birlikte aslı veya onaylı olarak sunulması gereken belgelerdir.

- Proje Bilgi Formu
- İmza Sirküleri
- Ticaret Sicil Gazetesi
- Faaliyet Belgesi
- KOBİ Bilgi Beyannamesi
- Başvuru Sahibi, Ortak ve İştirakçi Beyannameleri
- Diğer Hibe Kaynaklarına İlişkin Uygunluk Beyanı
- Mali Tablolar
- Personel Sayısını Gösteren SGK Onaylı Belge
- Teknik Şartnameler
- Fiyat Teklifleri/ Proforma Faturalar
- Diğer Belge ve İzinler
- Keşif/Metraj Özeti
- Avantaj Sağlayıcı Belgeler (Zorunlu olmayıp avantaj sağlayıcı belge olarak sunulacaktır.)

- Destekleyici Belgelere İlişkin Açıklamalar

• Proje Bilgi Formu

Başvuru sahibi ve proje ile ilgili Ajans tarafından bu Program özelinde istenen ayrıntılı bilgileri içeren Proje Bilgi Formu sunulmalıdır.

• İmza Sirküleri

Başvuru Sahibinin temsil ve ilzama yetkili kişinin/kişilerin ismini/isimlerini ve imzalarını noter tarafından tasdik eden belge. Bu kişinin/kişilerin yetkisi ve sorumluluğu Başvuru Sahibinin ana sözleşmesinden veya yasal yapısından gelmiyorsa ilaveten Yönetim Kurulu'nun veya yetkili yönetim organının bu kişi/kişileri yetkilendirme kararı sunulmalıdır.

• Ticaret Sicil Gazetesi

Başvuru sahibi için mevcut sermaye ve ortaklık yapısını gösteren Ticaret Sicili Gazetesi.

• Faaliyet Belgesi

Başvuru Sahibinin başvuru tarihinden önce kurulduğunu ve bu tarihten beri faaliyette olduğunu gösterir kayıtlı olunan ilgili odadan alınan faaliyet belgesi (Bu belgenin/belgelerin program ilan tarihinden sonra alınmış olması gerekmektedir.)

• KOBİ Beyannamesi

<https://devlet.kosgeb.gov.tr> adresinden alınan KOBİ Bilgi Beyannamesi KAYS'a yüklenmelidir.

• Başvuru Sahibi, Ortak ve İştirakçi Beyannameleri

Başvuru Sahibi, (Varsa) Ortak ve İştirakçi Beyannameleri imza sirkülerinde sunulan kurum yetkilileri tarafından izalanarak taranmalı ve KAYS'a yüklenmelidir.

• Diğer Hibe Kaynaklarına İlişkin Uygunluk Beyanı

Proje Faaliyetlerine İlişkin Ulusal/Ülusallararası Fonlardan Yararlanılmadığına Dair Beyan

• Mali Tablolar

Başvuru Sahibinin vergi dairesince onaylanmış, 2023 ve 2024 yıllarına ait gelir/kurumlar vergisi beyannamesi ve ekleri (gelir tablosu, bilanço vb. mali tablolar), 2025 yılı için Gelir Tablosu ve Mizan Cetveli/İşletme Hesap Özeti sunulmalıdır (2025 yılı mali tablolarının vergi dairesi tarafından henüz onaylanmamış olması durumunda mali tablolar YMM veya SMMM onaylı sunulabilir.).

• Personel Sayısını Gösteren SGK Onaylı Belge

Başvuru sahibinin çalışan personel sayısını gösteren program ilan tarihi itibarıyla son 3 (üç) aya ait Sosyal Güvenlik Kurumu'ndan alınan belge veya barkodlu internet çıktısı

• Teknik Şartnameler

Proje kapsamında yapılacak makine-ekipman ve hizmet alımlarına ilişkin satın alımlarda teknik özelliklerin detaylı olarak belirtildiği başvuru sahibi tarafından hazırlanmış ve imzalanmış teknik şartnameler (KAYS'ta bütçe bölümünde ilgili alanlara eklenmelidir.).

• Fiyat Teklifleri/ Proforma Faturalar

Projenin 100.000 TL ve üzeri tüm maliyet kalemlerine ilişkin imzalı kaşeli güncel Proforma Fatura / Fiyat Teklifleri (Sunulan proforma faturadaki rakam ile ilgili bütçe kaleminin eşit olması gerekmektedir.).

. Diğer Belge ve İzinler

Projenin uygulanması için mevzuat gereğince ilgili makamlardan alınan her türlü diğer izin, ruhsat, yetki belgesi, lisans gibi belgeler. (Herhangi bir izne ihtiyaç bulunmaması durumunda bu durumu ifade eden, başvuru sahibince doldurulmuş bir beyan yüklenecektir.)

. Keşif/Metraj Özeti

Proje bütçesinde inşaat işleri bulunması durumunda Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın belirlediği son birim fiyatlara ve pozlara göre hazırlanmış keşif özeti (malzeme/ metraj ve keşif listesi) ve maliyet tahmini (KAYS'ta ilgili bütçe kalemine eklenmelidir.)

. Avantaj Sağlayıcı Belgeler (Zorunlu olmayıp avantaj sağlayıcı belge olarak sunulacaktır.)

- Proje kapsamında gerçekleştirilecek yatırım sonucu ortaya çıkacak ürün veya hizmetin piyasada talep gördüğü veya sipariş edildiğine ilişkin (sipariş formu, müşteri beyanı vb.) belgeler
 - (Öncelik A kapsamında yapılan başvurularda avantaj sağlayıcı belge olarak sunulacaktır.)
- TSE, CE, ISO, GMP, GAP, AS9100, AQPAP, vb. belgeler
- Kapasite / Ekspertiz Raporu
- Tescilli Marka, Patent, Faydalı Model, vb. belgeler veya yapılmış başvuruları kanıtlar belgeler işletmenin faaliyet gösterdiği yer, ürün / hizmetleri ve gerçekleştirdiği faaliyetlere ilişkin fotoğraf, broşür, kroki, vb. belgeler
- İşletmenin faaliyet gösterdiği yer, ürün / hizmetleri ve gerçekleştirdiği faaliyetlere ilişkin fotoğraf, broşür, kroki, vb. belgeler
- Talep Analizi / İhtiyaç Analizi / Ön Fizibilite / Bilgi Formunu Destekleyici Analiz ve Anketler

B) Sözleşme Sırasında Sunulması Gereken Destekleyici Belgeler

Başvuru sahipleri, desteklenmesine karar verilen projelerin Ajans tarafından ilan edilmesinden itibaren on beş (15) iş günü içinde destekleyici belgeleri sistemden elde edilen başvuru formu ve ekleri ile birlikte Ajansa teslim eder. Sözleşme imzalamadan önce Ajans, gerektiğinde başvuru sahibinden ek bilgi ve belge isteyebilir. Sözleşmeler, gerekli belgelerin temininden sonra başvuru sahiplerine beş (5) iş günü içinde KAYS üzerinden ve/veya Ajansın gerekli gördüğü hâllerde elektronik olarak yapılacak yazılı bildirim müteakip en geç on (10) iş günü içinde sözleşme e- imza ile imzalanır. E-imza kullanılamaması durumunda Ajansa başvuru yapılır. Bu süre zarfında Ajansa başvurmayan, sözleşme imzalamayacağını yazılı olarak bildiren veya tarafından talep edilen belgeleri zamanında sunmayan başvuru sahipleri söz konusu destekten feragat etmiş sayılır.

Başvuru aşamasında KAYS'a yüklenecek belgelere ek olarak sözleşme aşamasında aşağıdaki belgeler de talep edilecektir:

- Vergi Borcu Olmadığına Dair Belge: Başvuru sahibinin ve varsa proje ortaklarının vadesi dolmuş veya ödenmemiş vergi borcu olmadığına, ilgili yükümlülüklerinin yerine getirildiğine veya varsa borcunun yapılandırıldığına ve yapılandırılmış borcun düzenli olarak ödendiğine dair ilgili vergi dairesinden alınmış belge veya barkodlu internet çıktısı
- SGK Borcu Olmadığına Dair Belge: Başvuru sahibinin ve varsa proje ortaklarının vadesi dolmuş veya ödenmemiş sosyal güvenlik prim borcu olmadığına, ilgili yükümlülüklerinin yerine getirildiğine veya varsa borcunun yapılandırıldığına ve yapılandırılmış borcun düzenli olarak ödendiğine dair ilgili SGK il müdürlüğünden alınmış belge veya barkodlu internet çıktısı
- Sözleşme Ajans tarafından da imzalandıktan sonra toplam proje bütçesi üzerinden damga vergisi yatırıldığına dair dekont ya da damga vergisinden muaf olunduğuna ilişkin belge
- Sözleşmeye bağlanacak toplam destek tutarının en az %10'u tutarında teminat yatırıldığına dair banka dekontu veya bu tutarda teminat mektubu (teminat mektubunun süresi başvuru formunda yazan proje süresine en az altı ay eklenerek hesaplanacaktır.).

Sözleşme aşamasında sunulması gereken diğer belgelerin listesini içeren "Destek Sözleşmesi İmza Süreci Kılavuzu" başarılı başvuru sahiplerine sözleşme sürecinde ayrıca iletilecektir. **Ajans** sözleşme imzalama aşaması ve öncesinde **ilave bilgi ve belge talep edebilecektir.**

Önemli Uyarı 6:

Sözleşme tutarının damga vergisinin ilgili vergi dairesine toplam sözleşme bedeli üzerinden (hibe tutarı + eş finansman) bir adet sözleşme nüshası için ödenerek alınacak makbuzun Ajansa sunulması gerekmektedir.

2.2.2. Başvurular Nereye ve Nasıl Yapılacak?

Başvurular, <http://marka.org.tr> adresinden de ulaşılabilir <https://kaysuygulama.sanayi.gov.tr/> portalından yapılacaktır. Kalkınma Ajansları Yönetim Sistemi (KAYS) üzerinden e-devlet kimlik doğrulaması ile giriş yapılarak başvurular gerçekleştirilecektir. Sisteme kaydolma ve kullanım ile ilgili detaylı bilgi ve görsel anlatım yine KAYS'ta yardım bölümünde bulunan Kullanıcı Kılavuzu'nda mevcuttur. KAYS üzerinden başvuru formu ve ekleri doldurulduktan sonra diğer destekleyici belgeler KAYS'a yüklenecektir.

Kalkınma Ajansları Yönetim Sistemi'ne (KAYS), başvuru sahibi kurum/kuruluşu temsil eden görevli, "başvuru sahibi kullanıcı" rolüyle e-devlet üzerinden kayıt yaptırır. Kayıt işlemi sırasında, başvuru sahibi tarafından sisteme tanımlanan elektronik posta adresine bir onay kodu gönderilir. Başvuru sahibi elektronik sisteme ilk girişinde bu onay kodunu kullanacağından, kayıt aşamasında verilen elektronik posta adresinin doğru ve güncel olması önemlidir. Ayrıca, onay kodunun gönderilmesinde sıkıntı ile karşılaşıyorsanız elektronik posta adresinizin gereksiz (spam) kutusunu kontrol etmeyi unutmayınız veya kayıt yaptırılan sayfada yer alan "onay kodunu yeniden gönder" butonuna tıklayınız. Kayıt işlemi tamamlandıktan sonra, proje teklifiniz ile ilgili elektronik sistemde istenilen bilgileri eksiksiz doldurunuz. Proje teklifiniz ile ilgili sisteme girdiğiniz bilgileri başvurunuzu tamamlamadığınız sürece güncelleme mümkündür. Proje teklifi güncelleme menüsünde yer alan "başvuru tamamla" adımı seçildikten sonra proje teklifiniz üzerinde herhangi bir değişiklik yapma imkânı bulunmamaktadır.

Online başvuru, KAYS üzerinden üretilen Taahhütnamenin e-imza ile imzalanması ile tamamlanır.

Taahhütnamenin e-imza ile imzalanması son başvuru tarihinden itibaren en geç beş (5) iş günü içinde tamamlanır.

Taahhütnamenin e-imza ile imzalanmadığı hâllerde, taahhütname başvuru sahibi tarafından ıslak imzalı olarak elden son başvuru tarihinden itibaren en geç beş (5) iş günü içerisinde Ajansın aşağıdaki adreslerinden birine teslim edilir:

- **KOCAELİ (Merkez)**
 - T.C. DOĞU MARMARA KALKINMA AJANSI
Yenişehir Mahallesi Demokrasi Bulvarı No:72/A
PK: 41050 İzmit/KOCAELİ

- **Gebze İrtibat Ofisi**

Gebze Ticaret Odası (6.Kat) Güzeller Mah. Kavak
Cad. No: 3
PK: 41400 Gebze/KOCAELİ

- **SAKARYA - YATIRIM DESTEK OFİSİ**

Sakarya TSO, Hanlı Sakarya Mah. Şehit Onbaşı
Zekeriya Gözyuman Cad. No: 19
PK: 54580 Arifiye/SAKARYA

- **DÜZCE - YATIRIM DESTEK OFİSİ**

Kültür Mah. Süleyman Kuyumcu Cad. No: 11/4
PK: 81010 Merkez/DÜZCE

- **BOLU - YATIRIM DESTEK OFİSİ**

Bolu TSO, Borazanlar Mah. D100 Karayolu Cad. No:42
PK: 14100 Merkez/BOLU

- **YALOVA - YATIRIM DESTEK OFİSİ**

Rüstempaşa Mah. Fatih Cad. Hürriyet Sok. No: 22/3
PK: 77100 Merkez/YALOVA

2.2.3. Başvuruların Alınması için Son Tarih

Her başvuru KAYS üzerinden üretilen taahhütnamenin imzalanması ile tamamlanır. Taahhütnamenin e-imza ile imzalanması esastır. Başvuruların elektronik ortamda alınması için son tarih **22.08.2025 saat 23.59**'dur. Taahhütnamenin e-imza ile imzalanması son başvuru tarihinden itibaren en geç beş (5) iş günü içerisinde saat 17.00'ye kadar tamamlanır. Taahhütnamenin e-imza ile imzalanmadığı hâllerde, taahhütname başvuru sahibi tarafından ıslak imzalı olarak elden son başvuru tarihinden itibaren en geç beş (5) iş günü içerisinde Ajansa teslim edilir.

Son başvuru saatinden sonra KAYS üzerinden tamamlanmayan ve yukarıda belirtilen tarihten sonra Doğu Marmara Kalkınma Ajansına ulaşan başvurular hiçbir koşulda değerlendirmeye alınmaz.

2.2.4. Bilgi Alma

Sorularınızı; tekliflerin alınması için belirlenen son tarihten yirmi (20) gün öncesine kadar, teklif çağrısının referans numarasını belirterek aşağıdaki e-posta adresine gönderebilirsiniz.

E-posta adresi: malidestek@marka.org.tr

Soruların yanıtları, Ajansa ulaşma tarihinden sonra en geç on (10) gün içerisinde aşağıdaki adreste yayımlanacaktır: www.marka.org.tr

Tüm potansiyel başvuru sahiplerine eşit davranılacak, bir başvuru sahibine sağlanan bilgi Sıkça Sorulan Sorular (SSS) aracılığıyla diğer başvuru sahiplerine de sunulacaktır. **Tüm resmî açıklamalar ve talep edilen bilgi Ajans tarafından sağlanacaktır.** SSS listesinde ve başvuru rehberinde yer almayan hiçbir bilgi başvuru sahipleri ve Ajans için bağlayıcı nitelik taşımaz.

2.3. BAŞVURULARIN DEĞERLENDİRİLMESİ VE SEÇİLMESİ

1

Ön İnceleme

Ön İnceleme Komisyonu
(Ajans Personeli)

2

Teknik ve Mali Değerlendirme

Değerlendirme Komitesi

3

Ön İzleme, Risk Tespiti ve Bütçe Revizyonu

Genel Sekreter

4

Çevresel ve Sosyal Risk Düzeyi Taraması

Ajans Personeli / PUB

5

Onay veya Ret Yönetim Kurulu

Şekil 1. Değerlendirme Süreci (Özet)

Değerlendirme süreci, Şekil 1'de özet olarak gösterilen sırada ilerleyecektir. Başvuru Sahipleri tarafından sunulan projeler, aşağıda açıklanan aşama ve kriterlere göre Ajans tarafından, değerlendirme komitesi desteği ile incelenecek ve değerlendirilecektir. Değerlendirme süreci temel olarak iki aşamadan oluşmaktadır:

1. Ön inceleme
2. Teknik ve mali değerlendirme

1. Ön İnceleme

Ajans, yapılan başvurularda başvuru sahibinin, ortaklarının ve proje konularının uygunluğu yönünden ön inceleme yapar. Ön incelemeye ilişkin hususlar aşağıda belirtilmiştir:

- a. Başvuru rehberinde belirtilen uygunluk kriterlerine uymayan başvurular reddedilir. Ayrıca bu hususların değerlendirme sürecinin herhangi bir aşamasında tespit edilmesi hâlinde de söz konusu projeler reddedilir, bu durumun sözleşme imzalandıktan sonra tespit edilmesi hâlinde ise sözleşmeler feshedilir.
- b. Ajans ön inceleme ve değerlendirme sürecinde, başvuru sahibinden başvuru ve eki belgelere ilişkin olarak bilgi ve belge isteyebilir.

Taahhütnamenin başvuru sahibinin yetkili temsilcisi tarafından onaylanması gerekmektedir. Bu husus KAYS'a yüklenecek imza sirküleri veya vekaletname gibi belgeler üzerinden kontrol edilecektir. Yetkili olmayan kişiler tarafından yapıldığı tespit edilen başvurular reddedilir.

Diğer taraftan Ajans başvuru rehberinde, başvuru formu dışında bazı bilgi ve belgelerin sunulmasının zorunlu olması yahut onay gerektiren işlem olması hâlinde yetkili makamlardan alınan onayın başvuru aşamasında sunulması gibi ek kriterler belirleyebilir. Böyle durumlarda tanımlanan ek kriterlerin yerine getirilmemesi projenin ön inceleme aşamasında reddedilmesine yol açar. Bunun dışında ajans değerlendirme sürecini etkileyeceğini düşündüğü belgeleri ön inceleme ve değerlendirme aşamalarının herhangi bir zamanında başvuru sahibinden talep edebilir. Başvuru sahibi, ajans tarafından talep edilen bilgi ve belgeleri zamanında ajansa sunmak zorundadır. Talep edilen bilgi ve belgeleri ajans tarafından başvuru rehberinde belirlenen zamanda sunmayan başvuru sahiplerinin başvuruları reddedilir.

Gerekli şartları taşıdığı anlaşılan projeler, bir listesi hazırlanarak teknik ve mali değerlendirme sürecine alınır. Gerekli şartları taşımadığı sonradan öğrenilen başvurular değerlendirme sürecinin hangi aşamasında olursa olsun ön incelemede elenmiş kabul edilir.

Başvurular öncelikle şekli uygunluk açısından kontrole tabi tutulacaktır. Bu kapsamda, aşağıda yer alan kriterlerin yerine getirilip getirilmediği kontrol edilmektedir. İstenilen bilgilerden herhangi biri eksik veya yanlış ise, proje teklifi yalnızca bu esasa dayanarak reddedilebilir ve proje teklifi bu noktadan sonra artık değerlendirilmeyecektir. Yalnızca zamanında teslim edilen projeler ön incelemeye alınır. Ön inceleme aşamasında idari kontrol ve uygunluk kontrolü yapılır. Başvuru rehberinde belirtilen bütün uygunluk kriterlerini taşıdığı anlaşılan projeler değerlendirme sürecine alınır.

1.a) İdari Kontrol

Başvurular öncelikle şekli uygunluk açısından idari kontrole tabi tutulacaktır. Bu aşamada, aşağıda yer alan listede belirtilen koşulların yerine getirilip getirilmediği kontrol edilmektedir.

İDARİ KONTROL KRİTERLERİ					
Başvurunuzu yapmadan önce aşağıdaki koşulları yerine getirdiğinizi kontrol ediniz ve bütün kutucukların doldurulduğundan emin olunuz.	Başvuru sahibi tarafından doldurulacaktır.		Ajans tarafından doldurulacaktır.		
	Evet	Uygun Koşul Değil	Evet	Hayır	Uygun Koşul Değil
1. Başvuru formu ve diğer başvuru ekleri (Bütçe, Beklenen Finansman Kaynakları, Maliyetlerin Gerekçelenirilmesi, Mantıksal Çerçeve Matrisi vb.) elektronik sistem üzerinden eksiksiz bir şekilde Türkçe olarak doldurulmuştur.					
2. Başvuru sahibi e-taahhütnamesi ya da ıslak imzalı taahhütnamesi uygun şekilde sunulmuştur.					
3. Başvuru Rehberi'nde talep edilen tüm zorunlu destekleyici belgeler eksiksiz bir şekilde sunulmuştur.					

1.b) Uygunluk Kontrolü

Başvuru sahibinin ve varsa ortaklarının bu rehberin 2.1.1, 2.1.2 ve 2.1.3 bölümlerinde verilen koşullara uygunluğu incelenir.

UYGUNLUK KONTROLÜ					
Başvurunuzu yapmadan önce aşağıdaki koşulları yerine getirdiğinizi kontrol ediniz ve bütün kutucukların doldurulduğundan emin olunuz.	Başvuru sahibi tarafından doldurulacaktır.		Ajans tarafından doldurulacaktır.		
	Evet	Uygun Koşul Değil	Evet	Hayır	Uygun Koşul Değil
1. Başvuru sahibi uygundur.					
2. Proje konusu başvuru rehberinde belirtilen kriterlere uygundur.					
3. Başvuru sahibi program ilan tarihi ya da öncesi itibarıyla kurulmuştur ve faaldir.					
4. Başvuru sahibi Ajansın faaliyet gösterdiği TR42 Düzey 2 Bölgesi'nde (Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova) kayıtlıdır veya merkezleri ya da yasal şubeleri bu illerde bulunmaktadır.					
5. Proje TR42 Bölgesi'nde uygulanacaktır.					
6. Başvuru proje süresi, proje bütçesi ve bütçe kısıtlamaları bulunan kalemler açısından rehberde belirtilen limitlere uygun hazırlanmıştır.					

2. Teknik ve Mali Değerlendirme

Teklif edilen bütçe de dâhil olmak üzere başvurular, aşağıda yer alan değerlendirme tablosundaki koşullara göre değerlendirilecektir. Değerlendirmede sırası ile başvuranın mali ve yönetim kapasitesi, proje konusunun programın amaç ve öncelikleri ile ilgililiği, önerilen yöntemin kalitesi ve geçerliliği, projenin destek sonrası sürdürülebilirliği ile projenin bütçe ve maliyet etkinliği göz önüne alınacaktır.

Değerlendirme tablosu, bölümlere ve alt bölümlere ayrılmıştır. Değerlendirme tablosundaki kriterler doğrultusunda yapılan değerlendirmenin sonunda, **altmış beş (65) ve üzerinde puan alan başvurular** en yüksek puanlıdan başlayarak başarılı projeler olarak listelenir.

Yapılan puanlamada, altmış beş ve daha fazla ayrıca varsa diğer eşik değerler üzerinde puan alan başvurular başarılı projeler olarak listelenir. Eşit puan alan başarılı projeler bakımından; söz konusu mali destek programında aynı yararlanıcı tarafından sunulan tek proje başvurusu niteliğinde olanlar, bu hususta eşitlik olması hâlinde öncelikle ilgililik bölümü için değerlendirme komitesinin verdikleri puanların ortalaması; bunun da eşit olması hâlinde mali ve operasyonel kapasite bölümünden alınan puanların ortalaması en yüksek olanlar dikkate alınır, bu hususta da eşitlik olması hâlinde başvuru tarihi ve saati esas alınır.

DEĞERLENDİRME TABLOSU		Puan
1. MALİ KAPASİTE VE OPERASYONEL KAPASİTESİ		20
1.1	<ul style="list-style-type: none"> Başvuru sahibi (ve ortakları) proje yönetimi konusunda yeterli deneyime sahip mi? Başvuru sahibi (ve ortakları) yeterli teknik uzmanlığa sahip mi? Başvuru sahibi (ve ortakları) yeterli yönetim kapasitesine sahip mi? (Personel, ekipman ve proje bütçesini idare edecek bilgi ve beceri dâhil olmak üzere)	15
1.2	Başvuru sahibi yeterli ve istikrarlı finansman kaynaklarına sahip mi?	5
2. İLGİLİLİK		25
2.1	Proje, Teklif Çağrısının hedefleriyle ve bir veya birden fazla önceliği ile ne kadar ilgili? Projenin: <ul style="list-style-type: none"> İlişkilendirildiği program önceliği ile projenin faaliyetleri, sonuçları, amaçları, hedef grupları ve bütçesi arasında hiçbir uyum yoksa ya da proje başvuru rehberinde yer alan desteklenmeyecek konulardan birine yönelikse 1 puan, İlişkilendirildiği 1 (bir) program önceliği varsa ve ilişkilendirildiği program öncelikleri ile proje faaliyetleri, sonuçları, amaçları, hedef grupları ve bütçesi arasında uyum varsa uyum düzeyine göre 2 ya da 3 puan, İlişkilendirildiği 2 (iki) program önceliği varsa ve ilişkilendirildiği program öncelikleri ile proje faaliyetleri, sonuçları, amaçları, hedef grupları ve bütçesi arasında uyum varsa uyum düzeyine göre 4-6 arasında puan, İlişkilendirildiği en az 3 (üç) program önceliği varsa ve ilişkilendirildiği program öncelikleri ile proje faaliyetleri, sonuçları, amaçları, hedef grupları ve bütçesi arasında uyum varsa uyum düzeyine göre 7-10 arasında puan verilir. 	10
2.2	<ul style="list-style-type: none"> Proje, TR42 Düzey 2 Bölgesi'nin (Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova illeri) ve özellikle uygulanacağı ilçenin ihtiyaçları ve sorunları ile ne kadar ilgili? İlgili taraflar (nihai yararlanıcılar, hedef gruplar) ne kadar açıkça tanımlanmış ve stratejik olarak seçilmiştir? Hedef grupların gereksinimleri net bir şekilde belirlenmiş mi, tespitler ihtiyaç analizi fizibilite vb. bir çalışma ile desteklenmiş mi ve proje bunları gerektiği şekilde muhatap alıyor mu? (Bölge Planı'nda, yeşil dönüşüm sürecinde kırılğan olarak belirlenen illerde/ilçelerde uygulanmayacak proje tekliflerine bu bölümde en fazla 7 puan verilecektir.)	10
2.3	Proje aşağıda sunulan ve kırılğan grupları önceleyen Programa özel kriterlerle hangi derecede uyumlu? a) Aşağıdaki şartlardan en az birini sağlayan işletmelere ilave 4 puan verilecektir: <ul style="list-style-type: none"> Kadınlara/gençlere (18-35 yaş) ait veya hâkim ortaklığı kadınlara/gençlere ait olan işletmeler Kadınlar/gençler (18-35 yaş) tarafından yönetilen işletmeler Çalışanlarının %50'sinden fazlası kadın/genç (18-35 yaş) olan işletmeler b) Sahibi kadın ve genç (18-35 yaş) olan işletmeler ile proje ortağı olunması durumunda ilave 1 puan verilecektir.	5
3. YÖNTEM		25
3.1	Projenin genel tasarımı ne kadar tutarlı? Önerilen faaliyetler uygun mu, uygulanabilir mi, hedeflerle ve beklenen sonuçlarla uyumlu mu? Projenin amaçları, faaliyetleri, yöntemi ve zaman planı birbiriyle tutarlı mı? Riskler ve dış faktörler dikkate alınıyor mu?	12
3.2	Tespit edilen sorunların/ihiyaçların çözümüne uygun bir yöntem belirlenmiş mi?	5
3.3	Ortakların projeye katılım ve katkı düzeyi yeterli mi? Not: Ortak bulunmaması hâlinde 0 (sıfır) puan verilecektir. Puanlamada ortak sayısından çok, ortak/ortakların projeye katkısı değerlendirmeye alınacaktır.	3

DEĞERLENDİRME TABLOSU		Puan
3.4	Performans göstergelerinde belirlenen hedefler gerçekçi mi, proje amaçlarına uygun bir şekilde belirlenmiş mi? Projede, devlet desteğine ve görünürlüğüne yeterli önem verilmiş mi?	5
4. ETKİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK		15
4.1	Projenin kadın, genç ve Bölge Planı'nda belirlenen diğer kırılgan gruplar için istihdam sağlanma potansiyeli var mı? • Yeni işler yaratma potansiyeli: 1 yeni istihdam içeren proje tekliflerine 2 puan; 2 ve üzeri yeni istihdam içeren proje tekliflerine 4 puan verilecektir. • Daha iyi işler yaratma potansiyeli: Başvuru sahibinin mevcut personel sayısının en az %5'ine proje faaliyetlerinin yapılabilmesi için gereken eğitimleri aldırarak, personelinin yeni beceri kazanmasını sağlayacak olan proje tekliflerine 1 puan verilecektir.	5
4.2	Teklif edilen projenin beklenen sonuçları sürdürülebilir mi? • Mali açıdan (Destek sona erdikten sonra faaliyetler nasıl finanse edilecek?) • Kurumsal açıdan (Faaliyetlerin devam ettirilmesine imkân tanıyan yapılar proje sonunda da devam edecek mi?) Projenin sonuçları yerel olarak sahiplenilecek mi? • Proje sürdürülebilir kalkınmaya ve çevrenin korunmasına itibar gösteriyor mu? Projenin güçlü bir sosyal ve çevresel odak noktası var mı? • Proje potansiyel çarpan etkileri içermekte midir? (proje sonuçlarının yinelenmesi ve daha geniş alanları etkilemesi ile bilgi yayılması dâhil olmak üzere)	10
5. BÜTÇE VE MALİYET ETKİNLİĞİ		15
5.1	Proje bütçesi başvuru rehberinde belirlenen esaslara uygun hazırlanmış mı? Bütçe tutarları belirlenirken nitelikli bir piyasa araştırması yapılmış mı? Projede yer alan bütçe kalemlerinin her biri en az bir faaliyetle doğrudan ilişkili mi? Yapılması öngörülen harcamalar projenin uygulanması için gerekli mi?	15
EN YÜKSEK TOPLAM PUAN		100

Çevresel Risk Değerlendirmesi

İşbu program kapsamında desteklenecek tüm projeler, Dünya Bankası'nın çevresel ve sosyal politika ve standartları ile Sogreen Projesi Çevresel ve Sosyal Yönetim Çerçevesine tabidir. Bu politika ve standartlar ile çerçevenin amacı, proje uygulama sürecinde ortaya çıkabilecek olumsuz risk ve etkileri azaltmak, hafifletmek ve/veya telafi etmeye yönelik önlemleri hayata geçirmektir. Bu kapsamda, teknik ve mali değerlendirme sürecinde başarılı bulunan asil ve yedek listedeki projeler, çevresel ve sosyal risk düzeylerinin belirlenmesi amacıyla Yönetim Kuruluna sunulmadan önce Ajans/PUB tarafından bir tarama sürecine tabi tutulacaktır. Bu tarama sürecinin sonucunda;

- Düşük Riskli olarak sınıflandırılan projeler doğrudan Yönetim Kurulu'nun onayına sunulacaktır.
- Orta Riskli olarak sınıflandırılan projeler için "Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı Kontrol Listesi" veya "Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı" hazırlanması gerekmektedir. Bu dokümanlar tamamlanmadığı sürece başvuru sahipleri ile sözleşme imzalanmayacaktır.
- Önemli Risk olarak sınıflandırılan projeler için "Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı" veya "Çevresel ve Sosyal Etki Değerlendirme Raporu" hazırlanması gerekmektedir. Bu dokümanlar tamamlanmadığı sürece başvuru sahipleri ile sözleşme imzalanmayacaktır.
- Yüksek Riskli olarak sınıflandırılan projeler desteklenmeyecektir.

2.4. DEĞERLENDİRME SONUCUNUN BİLDİRİLMESİ

Destek almaya hak kazanan Başvuru Sahipleri, Ajans tarafından KAYS üzerinden ve/veya Ajansın gerekli gördüğü hâllerde elektronik olarak bilgilendirilir ve sözleşme imzalamaya davet edilirler. Projeleri yedek listede yer alan ve mali destek almaya hak kazanamayanlara ise Yönetim Kurulu kararını müteakip on iş günü içerisinde desteklenmeme gerekçeleriyle birlikte aynı usulle bildirimde bulunulur. Destek almaya hak kazanan ve hak kazanamayan proje sahiplerine, yapılan bildirim takip eden beşinci günün sonunda söz konusu hususlar tebliğ edilmiş sayılır.

2.4.1. Bildirimin İçeriği

Başvurunun reddedilmesi veya destek verilmemesi kararı, aşağıda belirtilen gerekçelere dayandırılacaktır:

- Taahhütname, son teslim tarihinden sonra alınmıştır.
- Başvuru eksiktir veya belirtilen idari ve/veya uygunluk koşullarını sağlamıyor.
- Başvuru Sahibi veya ortaklarından biri ya da birkaçı uygun değildir.
- Proje uygun değildir. (örneğin teklif edilen projenin program kapsamında olmaması, teklifin izin verilen azami süreyi aşması, talep edilen katkının izin verilen azami katkıdan daha fazla olması vb.)
- Talep edilen destekleyici belgelerin biri ya da birkaçı belirtilen son tarihten önce teslim edilmemiştir.
- Proje, konuyla yeterince ilgili değildir ve/veya Başvuru Sahibinin mali ve işletme kapasitesi yeterli değildir.
- Proje, teknik ve mali açıdan, seçilmiş olan diğer projelere göre daha az puan almıştır.
- Yapılan ön izleme ziyareti ve değerlendirmelerde risk bulguları tespit edilmiştir.
- Yönetim Kurulu'nun değerlendirmenin tarafsızlığı ve tutarlılığını, projelerin birbirleriyle tamamlanabilirliğini ya da bölgenin mekânsal ve sektörel önceliklerini dikkate alarak yaptığı nihai değerlendirme neticesinde uygun bulunmamıştır.

Not:

Ajansın bir başvuruyu reddetme ya da destek vermeme kararı nihaidir.

2.4.2. Öngörülen Zaman Planı

Değerlendirme sonuçları hakkında başvuru sahiplerini bilgilendirmek için Ajansın planladığı tarih 28.11.2025'tir. Bu tarih kesin olmayıp proje sayısına göre değişebilecektir.

2.5. SÖZLEŞME İMZALANMASI VE UYGULAMA KOŞULLARI

Verilecek destek miktarı ve uygulamaya ilişkin ilke ve kurallar, başvuru sahibi ile Ajans arasında imzalanacak bir sözleşmeye bağlanır. Sözleşme imzalanmadan önce ajans, gerektiğinde başvuru sahibinden ek bilgi ve belge isteyebilir. Başvuru sahipleri, desteklenmesine karar verilen projelerin ajans tarafından ilan edilmesinden itibaren on beş iş günü içinde ek bilgi ve belgeleri KAYS'a yükler ve varsa matbu olarak teslim edilmesi gerekenleri ajansa teslim eder. Bunu takiben başvuru sahiplerine beş iş günü içinde KAYS üzerinden ve/veya ajansın gerekli gördüğü hâllerde elektronik olarak yapılacak bildirim müteakip, en geç on iş günü içinde sözleşme e-imza ile imzalanır. E-imza kullanılamaması durumunda Ajansa başvuru yapılır. Bu süre zarfında ajansa başvurmayan, sözleşme imzalamayacağını yazılı olarak bildiren veya ajans tarafından talep edilen belgeleri zamanında sunmayan başvuru sahipleri söz konusu destekten feragat etmiş sayılır. Aynı süre içerisinde makul bir sebepten ötürü sözleşme imzalamaya gelemeyeceğini bildiren sözleşme sahiplerine on iş günü ilave süre tanınabilir. Sunulan belgelerin gerçeğe aykırı yahut KAYS'ta yer alan bilgi ve belgelerden farklı olması durumunda da başvuru sahibiyle sözleşme imzalanmaz. Destekten feragat edenler ve sözleşme imzalanmayacak başvuru sahipleri ile program bütçesinden arta kalan tutar karşılığında, öngörülen toplam destek bütçesiyle sınırlı olmak koşuluyla, yedek listede yer alan başvuru sahipleri için en yüksek puanlı projeden başlamak üzere yukarıdaki süreç aynı şekilde işletilir. Ajans, sözleşme imzalama aşaması bittikten sonra program bütçesinden arta kalan tutarı, destek limitleri içinde kalmak kaydıyla, ilk yedekten başlamak üzere sırayla yedekte yer alan başvuru sahiplerine önerir.

Kâr amacı güden tüzel kişilerden, her bir proje için sözleşmede öngörülen toplam destek miktarının %10'u kadar teminat alınır. Ajans tarafından teminat olarak kabul edilebilecek değerler şunlardır:

- . Tedavüldeki Türk parası,
- . Bankalar veya katılım bankaları tarafından verilen teminat mektupları.

Teminatlar, Ajans tarafından nakit olarak teslim alınamaz. Bunların, yararlanıcının Ajansın bildireceği banka hesap numarasına yatırdığına dair dekontun, sözleşme imzalamaya geldiği zaman ibrazı zorunludur. Teminatlar, teminat olarak kabul edilen diğer değerlerle

değiştirilebilir. Karma değerlerden oluşan teminatlar Ajans tarafından kabul edilebilir. Teminatlar nihai ödemenin yapılmasını müteakip serbest bırakılır.

Sözleşme özellikle aşağıda belirtilen hakları ve yükümlülükleri düzenler:

Kesin Destek Tutarı: Azami destek tutarı sözleşmede belirtilecektir. Bu tutar, tahminlere dayalı bir şekilde hazırlanan bütçe çerçevesinde belirlenecektir. Kesin destek tutarı, proje sona erdiğinde ve nihai rapor sunulduğunda kesinlik kazanacaktır. Proje uygulama döneminde, değişen piyasa koşulları nedeniyle proje kapsamındaki gerçekleştirmelerin proje bütçesindeki rakamlardan yüksek çıkması hâlinde artan değer mali destek yararlanıcısı tarafından karşılanması kaydıyla, Ajans tarafından uygun maliyet olarak değerlendirilebilir. Sözleşmede belirlenen Ajans tarafından sağlanan mali destek miktarı hiçbir koşulda artırılmaz.

Hedeflerin Gerçekleştirilememesi: Yararlanıcının sözleşme koşullarını yerine getirmemesi hâlinde Ajans destek tutarını azaltabilir ve/veya o zamana kadar ödenen tutarların tamamen ya da kısmen geri ödenmesini talep edebilir. Ayrıca desteklenen proje veya faaliyet kapsamında, Ajans tarafından istenen bilgi ve belgelerin zamanında ve eksiksiz verilmemesi, izleme ziyaretlerinde uygulama ve yönetim mekânlarına erişimin zorlaştırılması yahut engellenmesi veya projenin sözleşmeye, eklerine ve yürürlükteki mevzuata uygun şekilde yürütülmediğinin tespiti hâlinde Ajans, ödemeleri durdurabilir ve/veya sözleşmeyi feshederek buna ilişkin mevzuatta ve sözleşmede belirtilen hukuki yollara başvurabilir.

Sözleşmenin Değiştirilmesi: Yararlanıcıların projelerini, Ajans ile imzaladıkları sözleşme hükümleri doğrultusunda uygulamaları esastır. Ancak sözleşmenin imzalanmasından sonra projenin uygulamasını zorlaştıracak veya geciktirecek önceden öngörülemez ve beklenmeyen durum yahut Yönetmeliğin 45. maddesinde belirtilen mücbir sebepler söz konusu ise sözleşme tarafların mutabakatı ile projenin son ayı hariç uygulamanın herhangi bir safhasında değiştirilebilir. Sözleşme bildirim mektubu veya zeyilname olmak üzere iki yolla değiştirilebilir. Projelere ilişkin her türlü değişiklik Proje Uygulama Rehberi'nde belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde Ajans tarafından değerlendirilir.

Raporlar: Yararlanıcılar, uygulama sürecinde, projede kaydedilen ilerleme ve gerçekleştirmeleri içeren raporlar sunmak zorundadır. Bunlar; sözleşmede belirtilen dönemlerde sunulacak yararlanıcı beyan raporları, ara raporlar ve proje faaliyetlerinin tamamlanmasını takiben

sunulacak nihai rapor ile projenin etkilerinin değerlendirilebilmesi amacıyla sunulacak proje sonrası değerlendirme raporundan oluşmaktadır. Ayrıca Ajans, yararlanıcıdan ilave bilgi ve belge talebinde bulunabilir.

Ödemeler: Sözleşmede belirtilen süre içerisinde, **destek miktarının fazla % 60'ı**, yararlanıcıya ait sözleşmede belirtilen banka hesabına **ön ödeme olarak aktarılır**. Ön ödemenin ne usulde (bloklajlı yahut serbest) yapılacağına Ajans karar verir.

Ajans tarafından ön ödeme sonrasında yapılacak diğer ödemeler, hak ediş esasına göre gerçekleştirilir. Buna göre, ön ödeme tutarı ve aynı miktarda yararlanıcının eş finansman tutarının usulüne uygun harcandığını gösterir belgeler ara/nihai raporlarla birlikte Ajansa sunulur. İlgili raporların Ajans tarafından incelenip uygun bulunması ve onaylanmasından sonra; (sözleşmede aksi belirtilmediği takdirde) **ara ödemede destek miktarının %20'si ve son ödemede %20'si** destek yararlanıcısının banka hesabına 30 gün içerisinde aktarılır. Yararlanıcı tarafından ilgili raporlar sunulmadan ve usulüne uygun ödeme talebinde bulunulmadan, yararlanıcıya hiçbir ödeme yapılmaz. Bu başlıkta verilen ödeme dağılımı değişiklik gösterebilir. Nihai dağılım yararlanıcıyla imzalanacak sözleşmede gösterilir.

Projeye Ait Kayıtlar: Projelerin belirlenen amaçlara uygun olarak gerçekleştirilmesi, uygulamaların sözleşmede belirtilen usul ve esaslara göre yürütülmesi ve belgelendirilmesi, belgelerin proje uygulaması sona erdikten sonra en az beş (5) yıl süreyle muhafazası ve yapılacak denetimlerde bu belgelerin görevlilere ibraz edilmesi sorumluluğu yararlanıcıya aittir.

Denetim: Gerekliğinde yapılacak denetimler sırasında yararlanıcı, proje uygulama ve yönetim yerlerine erişimi zorlaştırmamak yahut engellemek ve talep edilen her türlü bilgi ve belgeyi görevli personele zamanında sunmak zorundadır. Sözleşme hükümleri, Ajans tarafından hem kayıtlar üzerinde hem de yerinde yapılabilecek denetimlere olanak tanıyacaktır.

Ajans destek miktarı 1.600.732 TL'nin üzerinde olan bütün projelerden denetim raporu talep eder. Bu limitin altındaki projelerde kendi belirleyeceği ve proje uygulama dönemindeki ilerlemeye göre denetim raporu talep edebilir. Destek miktarı 1.600.732 TL'nin üzerinde olan projeler için yasal denetim konusunda ulusal veya uluslararası kabul görmüş bir denetim kurumuna (Yeminli Mali Müşavirler/Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası veya Sermaye Piyasası Kurulunca onaylanmış Bağımsız Denetim Şirketi) mensup onaylı bir denetçi tarafından hazırlanmış bir denetim raporunun Başvuru Sahibince sunulması gerekmektedir.

Söz konusu denetim raporunun sunulması nihai ödemenin yapılması için gereklidir. Ancak kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına ait projelerden dış denetim raporu talep edilmeyecektir.

Tanıtım ve Görünürlük: Yararlanıcılar, ortakları ve alt yükleniciler, hizmet, mal alımı ve yapım işleri faaliyetlerinde Ajansın sağladığı mali desteği ve T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın genel koordinasyonunu görünür kılmak ve tanıtmak için, Ajansın internet sitesinde (www.marka.org.tr) yayınlanan "**Tanıtım ve Görünürlük Rehberi**"ne uygun olarak gerekli önlemleri alır.

Satın Alma İşlemleri: Proje kapsamında yapılacak tüm satın almalarda Dünya Bankası satın alma hükümleri uygulanacaktır.

Programlar kapsamında alımı desteklenen alet, teçhizat, yazılım, malzeme ve sistemler ile yapımı gerçekleştirilen tesislerin mülkiyeti yararlanıcıya aittir. Ancak yararlanıcının, sözleşme kapsamında sağlanmış tesis, makina, ekipman, teçhizat ve diğer malzemelerin, Ajansın gerekçeli ve yazılı izni olmaksızın projenin sona ermesinden itibaren üç (3) yıl süreyle mülkiyetini başkasına devredemez, rehin ve teminat olarak gösteremez, projede tanımlanan iş dışında başka bir iş için kullanamaz. Bu kurala uyulmaması hâlinde mevzuat ve sözleşme kuralları uyarınca hukuki yollara başvurulur.

2.6. PROGRAMIN ETKİ DEĞERLENDİRMESİ

Program Düzeyi Performans Göstergeleri

Ajans, programın tamamlanmasının ardından etki değerlendirmesi yapmak amacıyla proje düzeyinde performans göstergeleri arasında uygun olanları belirleyip konsolide ederek program performans göstergeleri ve bunlara ilişkin gerçekleştirmeleri belirleyecektir. Program Düzeyi Performans Göstergeleri, potansiyel başvuru sahipleri için bağlayıcı nitelikte olmayıp programın tamamlanmasını müteakip Programın başarısının ölçülmesi için gerekli veriyi sağlamak ve etki değerlendirmesini yapmak için kullanılacaktır.

Proje Düzeyi Performans Göstergeleri

Proje düzeyinde belirlenecek performans göstergelerinin proje amaç / beklenen sonuç / faaliyetleriyle uyumlu ve tutarlı olması gerekmektedir.

Başvuru sahipleri başvuru formunda ve Mantıksal Çerçeve’de yer alan ve projenin başarısını ölçmede başvurulacak performans göstergelerini belirlerken, Kalkınma Ajansları Yönetim Sistemi’ndeki (KAYS) performans göstergeleri arasından projelerine uygun olanları kullanmak durumundadır.

PROJE DÜZEYİ PERFORMANS GÖSTERGELERİ	
Eğitime Katılan Kişi Sayısı	Kişi
Geçici İstihdamdan Kalıcı İstihdama Geçiş Yapan Genç Sayısı	Kişi
Geçici İstihdamdan Kalıcı İstihdama Geçiş Yapan Kadın Sayısı	Kişi
Geçici İstihdamdan Kalıcı İstihdama Geçiş Yapan Kişi Sayısı	Kişi
İstihdam Edilen Engelli Sayısı	Kişi
İstihdam Edilen Genç Sayısı 18-35 Yaş	Kişi
İstihdam Edilen Kadın Sayısı	Kişi
İstihdam Edilen Kişi Sayısı	Kişi
İyileştirilmiş Mevcut Çalışan Sayısı	Kişi
İyileştirilmiş Mevcut Genç Çalışan Sayısı	Kişi
İyileştirilmiş Mevcut Kadın Çalışan Sayısı	Kişi
Yarı Zamanlı İstihdamdan Tam Zamanlı İstihdama Geçiş Yapan Çalışan Sayısı	Kişi
Yarı Zamanlı İstihdamdan Tam Zamanlı İstihdama Geçiş Yapan Genç Çalışan Sayısı	Kişi
Yarı Zamanlı İstihdamdan Tam Zamanlı İstihdama Geçiş Yapan Kadın Çalışan Sayısı	Kişi
Birim Üretim Maliyetlerinde Azalma Oranı	%
Proje Kapsamında Firmanın Üretim Faaliyetlerinde Gerçekleşen % Verimlilik Artışı	%
Proje Kapsamında Engellenen Gaz Emisyonu (SO ₂ , NO _x , CO, CO ₂ , O ₃ , HC, PM vb.) Miktarı	µg/m ³
Atıktan Elde Edilen Ürün Sayısı	Adet
Çevre Dostu Ürün Sayısı	Adet
Eğitim Sayısı	Adet
İhracat Yapılan Ülke Sayısı	Adet
Kurulan Dijital Ürün Takip Sistemi Sayısı	Adet
Kurulan ISO 50001 Enerji Yönetim Sistemi Sayısı	Adet
Kurulan/Geliştirilen Ar-Ge/Ür-Ge Merkezi Sayısı	Adet
Kurulan/Geliştirilen İş Birliğine Katılan Kurum/Kuruluş/İşletme Sayısı	Adet

PROJE DÜZEYİ PERFORMANS GÖSTERGELERİ

Makine Sayısı	Adet
Modernizasyonu Sağlanan Üretim Hattı Sayısı	Adet
Müşteri Sayısı	Adet
Ortaklık Kurulan/İş Birliği Yapılan Kurum/Kuruluş/İşletme Sayısı	Adet
Proje Kapsamında Geliştirilen Yenilikçi Hizmet/Model/Uygulama Sayısı	Adet
Proje Kapsamında Ticarileştirilen Ürün Sayısı	Adet
Uygulanan Kaynak Verimliliği Arttırıcı Proje Sayısı	Adet
Üretim Hattı Sayısı	Adet
Ürün Çeşidi Sayısı	Adet
Yalın Üretim Süreci Uygulaması	Adet
Yenilikçi Ürün Çeşidi Sayısı	Adet
Yurt Dışı Müşteri Sayısı	Adet
Azaltılan Atık Ürün Miktarı	kg, m ³ , ton
Geri Dönüşümü Sağlanan Atık Miktarı	kg, m ³ , ton
Atık Isı ve Suyun Geri Dönüşümü ile Sağlanan Enerji Miktarı	kWh
Proje Kapsamında Tasarruf Edilen Elektrik Enerjisi Miktarı	kWh
Proje Kapsamında Üretilen Biyogaz-Biokütle Kaynaklı Enerji Miktarı	kWh
Proje Kapsamında Üretilen Rüzgar Kaynaklı Enerji Miktarı	kWh
Proje Kapsamında Kurulan/Geliştirilen Ortak Kullanım Alanı (Teknopark, Teknokent, İnovasyon ve Teknoloji Transfer Merkezi vb.) Büyüklüğü	m ²
Proje Kapsamında Engellenen Sıvı Atık (Endüstriyel Atıksu vb.) Miktarı	m ³
Proje Kapsamında Tasarruf Edilen Doğalgaz Miktarı	m ³
Yeni İnşa Edilen/Rehabilite Edilen Atık Su Arıtma Tesisinin/Sisteminin Arıtma Kapasitesi	m ³ /gün
Proje Kapsamında Tasarruf Edilen Su Miktarı	m ³ /yıl
Eğitim Süresi	Saat
Eğitim Harcamaları	TL
Proje Kapsamında Enerji Verimliliği Teknolojileri ile İlgili Yatırım Tutarı	TL

PROJE DÜZEYİ PERFORMANS GÖSTERGELERİ

Proje Kapsamında Enerji Verimliliği Teknolojileri ile İlgili Yatırım Tutarı	TL
Proje Kapsamında Isı Geri Kazanım Teknolojileri ile İlgili Yatırım Tutarı	TL
Toplam Üretim Değeri	TL
Yeni Makine Harcamaları	TL
Yurt Dışı Satış Tutarı	TL
Yurt İçi Satış Tutarı	TL
Atıktan Elde Edilen Ürün Miktarı	ton
Proje Kapsamında Engellenen Katı Atık (Tıbbi Atık, Tehlikeli Atık, Ambalaj Atığı vb.) Miktarı	ton
Proje Kapsamında Tasarruf Edilen Hammadde Miktarı	ton
Proje Kapsamında Tasarruf Edilen Kimyasal Madde Miktarı	ton
Üretim Kapasitesi	ton, m ³ , adet
Üretim Miktarı	ton, m ³ , adet

Proje Performans Göstergesi Nasıl Belirlenir?

Göstergeler, projenin sonuçlarının, amacının ve hedeflerinin ölçülebilir terimlerle tanımlanmasıdır. Göstergelerde genellikle nicelik, nitelik, yer, hedef grup ve zaman açısından tanımlama yapılır. Göstergelerin aşağıdaki özellikleri taşıması gerekir:

- Belirgin
- Ölçülebilir
- Ulaşılabilir/Uygun
- Gerçekçi/İlgili
- Zamanı belli

Gösterge oluşturmak için aşağıdaki adımlar izlenir.

- Adım 1: Temel gösterge tanımlanır.
- Adım 2: Miktar eklenir.
- Adım 3: Hedef Grup ve nitelik eklenir.
- Adım 4: Zaman eklenir.

MARKA
DOĞU MARMARA
KALKINMA AJANSI

İletişim

T.C. Doğu Marmara Kalkınma Ajansı

Yenişehir Mahallesi Demokrasi Bulvarı
No:72/A PK: 41050 İzmit/KOCAELİ

www.marka.org.tr
pub@marka.org.tr

0262 332 01 44